Flyvevåbnet

DECEMBER 2011

TEMA:

FLYVEVÅBNETS RÅDGIVERE I AFGHANISTAN

LÆS SIDE 4

DA GHQ OMLT
SHORABAK

LÆS OGSÅ:

SLUT PÅ LIBYEN-MISSIONEN

FLYVERE TRÆNER CSAR I USA

HERCULES PÅ ARBEJDE I AFGHANISTAN

RÅDGIVNING, REGN OG RAKETANGREB

Denne udgave af bladet Flyvevåbnet er præget af temaet om Flyvevåbnets udsendte mentorer – rådgivere, om man vil – i Helmand, Afghanistan. Bladet Flyvevåbnet har været på besøg i Camp Tombstone og Camp Shorabak sammen med en fotograf fra Flyvevåbnets Fototjeneste, og det er der kommet en række artikler ud af.

Besøget blev på mange måder interessant; Helmand fik sine første væsentlige regnskyl i syv måneder; vi var udsat for raketangreb, hvor vi måtte i beskyttelsesrum, men dog kunne konstatere, at raketten havde ramt et stykke uden for lejren; og vigtigst af alt fik vi set og dokumenteret, hvor og hvordan arbejdet foregår for Flyvevåbnets *Operational Mentoring and Liaison Team, OMLT*, der nu er nået til Hold VI.

Jeg håber, temaet vil gøre dig klogere på arbejdsforholdene for OMLT samt give et indblik i deres store personlige engagement og de udfordringer, som dagligdagen byder på. I deres mentor/rådgiver-rolle er det sjældent muligt at lave synlige fremskridt fra dag til dag. Men over tid er vurderingen fra det nuværende hold, at tingene går fremad.

God fornøjelse.

Thorbjørn Forsberg
Redaktør

INDHOLD

I DETTE NUMMER - LÆS BLANDT ANDET:

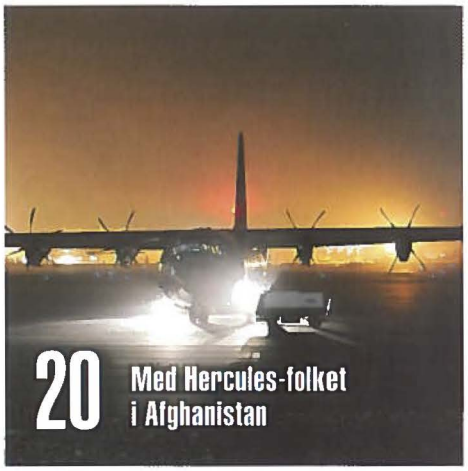

Scan koden med et program som *ScanLife Barcode Reader* på din mobiltelefon. Husk, at der skal være mulighed for at få telefonen på nettet. Når 2D-koden er scannet korrekt, åbner din telefon automatisk den internetside eller det YouTube-videoklip, som koden henviser til.
Programmet kan hentes gratis via f.eks. *Android Market* eller *iPhone App Store*.
Se evt. bagsiden af bladet Flyvevåbnet fra april 2011 for mere info.

UDGIVER:
Flyvertaktisk Kommando
7470 Karup J

Flyvevåbnet
8. ÅRGANG, 6. UDGAVE,
DECEMBER 2011

ANSVARSHAVENDE REDAKTOR
Brigadegeneral Steen Harboe Hartov
Stabschef ved Flyvertaktisk Kommando
Telefon 99 62 49 50, lokal 5101

REDAKTOR
Thorbjørn Forsberg
Flyvertaktisk Kommando,
Telefon 97 10 15 50, lokal 5124.
Mobil 41 95 06 93

REDAKTION:
Lars Skjoldan, Steffan Frostholm,
Inge Borggaard, Rune Dyrholm
E-mail: **bladet-flyvevaabnet@mil.dk**

POSTADRESSE
Bladet Flyvevåbnet
Flyvertaktisk Kommando
Herningvej 30 - 7470 Karup

LAYOUT OG TRYK
GRC Graphic House
Platanvej 8 - 7400 Herning

OPLAG: 9.000

FOTO:
Alle billeder er taget af den enkelte artikels forfatter eller er arkivfoto med mindre andet er angivet.

Bladet Flyvevåbnet er primært til Flyvevåbnets medarbejdere. Bladet udkommer seks gange om året - i februar, april, juni, august, oktober og december. Deadline for artikler er en måned før udgivelsesdato.

Bladet kan **læses online** fra
forsvaret.dk/FTK
- følg 2D-koden nedenfor

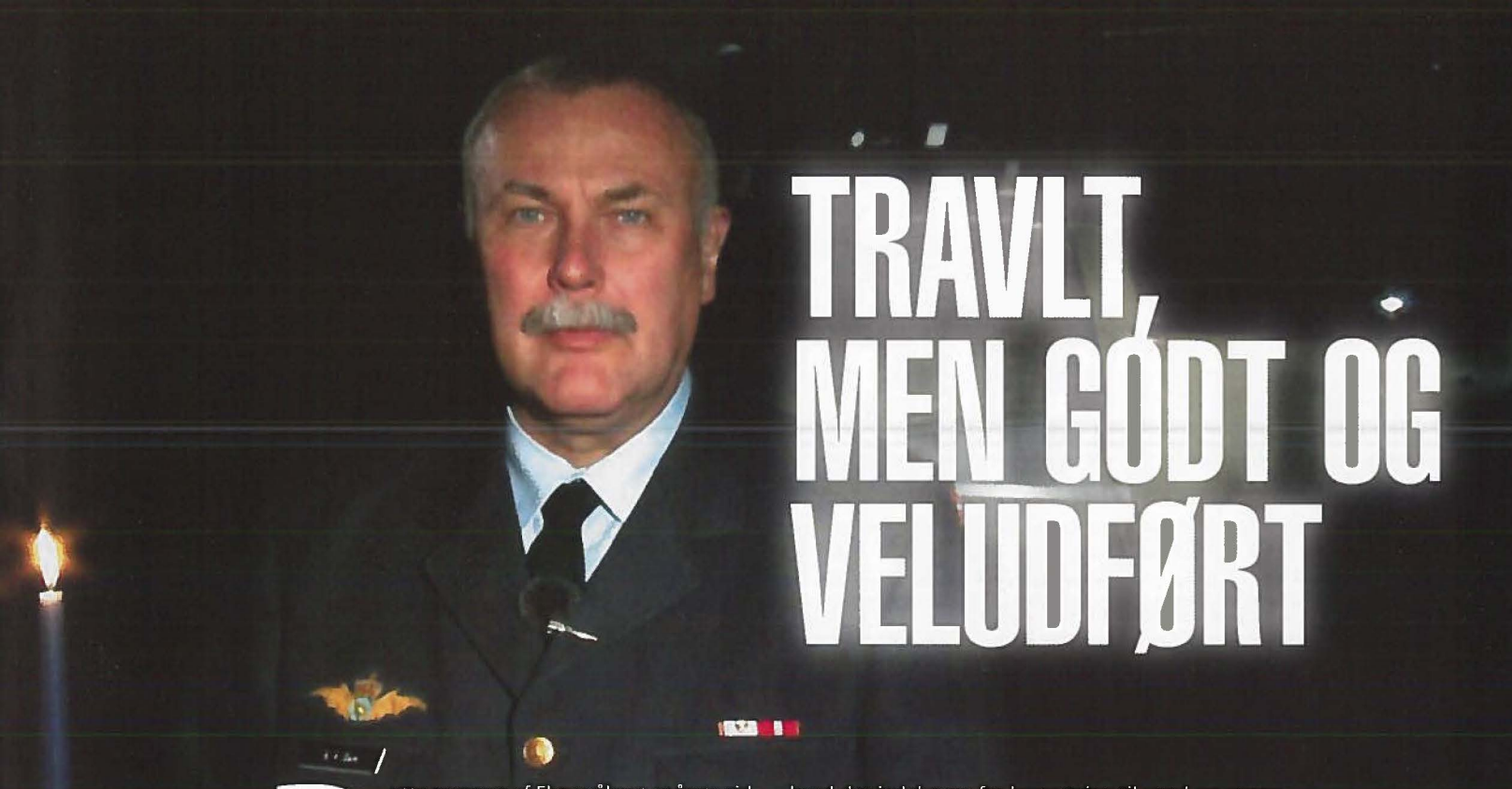

TRAVLT, MEN GODT OG VELUDFØRT

Dette nummer af Flyvevåbnet er årets sidste, og der er al mulig grund til at se tilbage på 2011 med tilfredshed. Året vil blive husket som et af Flyvevåbnets travleste år, hvor operationerne over Libyen selvfølgelig har en fremtrædende plads.

Tallene giver et godt indtryk af, hvad det var, vi leverede: 598 offensive missioner, 2 defensive missioner, 923 bomber kastet mod mål i Libyen og godt 4950 F-16 steltimer fløjet direkte relateret til Operation Odyssey Dawn og Operation Unified Protector. Hvad tallene ikke helt afslører, er det kæmpe arbejde og det engagement, der har været på Sigonella, ved Fighter Wing Skrydstrup, i NATO-strukturen, ved alle enheder i Flyvevåbnet samt ved øvrige af Forsvarets enheder og myndigheder.

Det har absolut ikke været risikofrit at gennemføre de mange missioner, og vore piloters præstationer i forreste linje har hostet international anerkendelse og respekt. Nu er alle hjemme igen i god behold, og samlet set har det været et fantastisk teamwork, der har sat Danmark, det danske forsvar og det danske flyvevåben på det internationale landkort, samtidig med at vi har været med til at forhindre et blodbad på den libyske befolkning. Der er altid noget, vi kan gøre bedre, og udfordringen for os alle bliver nu at uddrage erfaringerne fra operationerne i 2011 og se fremad, så der sker en fortsat udvikling i Flyvevåbnet.

Temaet for dette nummer er vores *"Garrison Operational Mentoring and Liaison Team"* (GOMLT), vores mentorhold, der arbejder i Camp Shorabak i Afghanistan med at lære den afghanske hær at drive en garnison, med alt hvad det indebærer fra bevogtning til vand og varme, brandstation, infirmeri, kantine osv. GOMLT opstilles og indsættes af Flyvevåbnet, selvom personellet kommer fra alle værn og fra de funktionelle tjenester i Forsvaret. Holdet løser en vigtig opgave, og som det fremgår af artiklerne, er der mange udfordringer, kulturelle såvel som ressourcemæssige.

Flyvevåbnet har sendt GOMLT af sted siden 2009, og det går langsomt, men sikkert fremad med at finde de rigtige løsninger på de afghanske udfordringer. Det er her vigtigt at holde sig for øje, at vi ikke skal kopiere danske forhold i Afghanistan, men derimod hjælpe afghanerne med at finde de rigtige løsninger for dem. Det er ikke nødvendigvis den måde, vi selv ville løse opgaven på. Jeg har selv haft lejlighed til at besøge hvert eneste hold i Shorabak siden begyndelsen, og jeg kan se fremskridt hver eneste gang, jeg kommer derud.

Jeg håber, at artiklerne vil give et godt indtryk af, hvad vi arbejder med, og hvilke udfordringer vi står overfor.

Her mod årets slutning vil jeg sige tak til alle i og uden for Flyvevåbnet for et travlt, men godt og udfordrende 2011. Jeg ser frem til at fortsætte teamworket i 2012; et år, der nok kommer til at give lige så mange udfordringer for Flyvevåbnet, nationalt såvel som internationalt, som 2011 gjorde det.

Glædelig jul, godt nytår – og god læsning.

Henrik Røboe Dam
comtacden@mil.dk

VELKOMMEN TIL TEMAET OM

RÅDGIVERNE I HELMAND

Sidst på dagen en meget varm august-dag sad jeg på mit kontor i Camp Tombstone og læste mails. En af dem rummede en positiv overraskelse:
Operational Mentoring and Liaison Team (OMLT) Hold VI blev tilbudt at blive gjort til omdrejningspunkt for temaet i dette nummer af bladet Flyvevåbnet. Det sagde vi selvfølgelig ja til.

Inden du som læser går løs på artiklerne, vil jeg gerne fra min stol benytte lejligheden til kort at gøre status for OMLT VI's arbejde her pr. december 2011, hvor vi har været i gang i lidt over fire måneder:

Det er min opfattelse, at OMLT Hold VI gennem vedholdende arbejde og gåpåmod har hævet niveauet yderligere hos afghanerne ved garnisonen. Det er gjort ved at bygge videre på det gode arbejde, som de fem hold før os gjorde. Selvom garnisonen på nogle områder fortsat kravler, er den på andre områder blevet bedre til at stå på egne ben. Den opfattelse er løbende blevet bekræftet efter inspektioner fra garnisonens foresatte myndigheder, som alle melder positivt tilbage.

De gode fremskridt er især sket i forhold til den generelle ledelse af garnisonen og til den grundlæggende uddannelse af det afghanske personel. Garnisonen er bestemt på rette vej.

Det er også min opfattelse, at OMLT Hold VI's trivsel og arbejdsglæde har været en vigtig grundsten til de resultater, vi indtil nu har opnået sammen. At være de eneste danskere blandt 3.500 afghanere i en orken og samtidig skulle leve og arbejde helt tæt sammen 24 timer i døgnet er en udfordring for os alle, både som enkeltpersoner og som hold. Men den løser vi, og vi har det godt og arbejder godt sammen. Alle har i perioden brugt kræfterne på at støtte, vejlede og mentorere garnisonen, og vi har alle haft for øje, at vi grundlæggende er her for garnisonen skyld - ikke omvendt.

Rigtig god fornøjelse med artiklerne.

Lars Nielsen, chef for OMLT Hold VI

ORDFORKLARING:

OMLT ELLER GOMLT?

Strengt taget er Flyvevåbnets hold i Helmand at betegne som et *GOMLT – Garrison Mentoring and Liaison Team (garrison =* garnison). Denne artikelserie vil dog holde sig til den betegnelse, som oftest bruges i det daglige, nemlig *OMLT*.

MENTOR ELLER RÅDGIVER?

Selvom der kan sondres mellem definitionerne på henholdsvis en *mentor* og en *rådgiver*, bruger denne artikelserie for nemheds skyld primært betegnelsen *rådgivere* om OMLT-folkene.

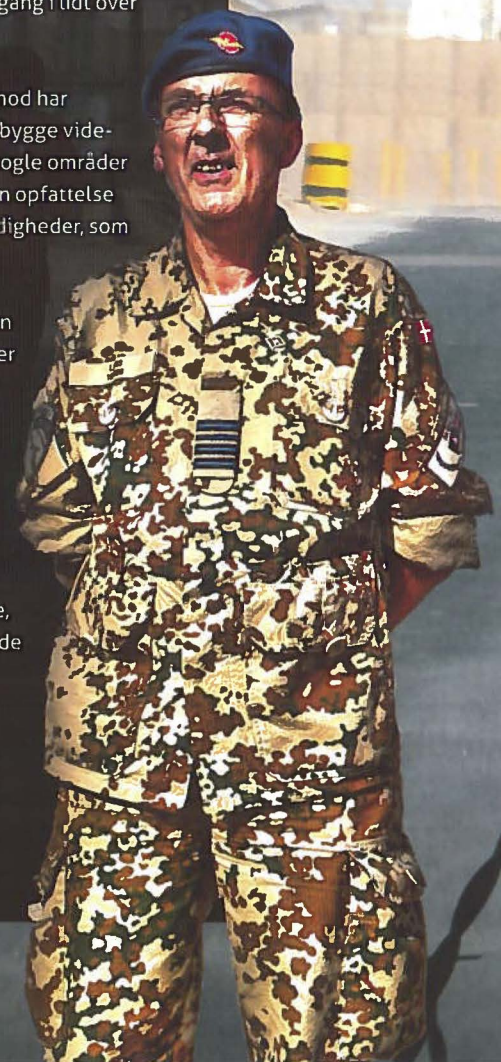

HVAD LAVER FLYVEVÅBNET MIDT I EN ØRKEN?

En rådgiver-tjans midt i Afghanistans ørken lyder måske som en atypisk opgave for Flyvevåbnet. Ikke desto mindre har værnet lige nu udsendt 13 mand i netop dén rolle i den sydlige Helmand-provins.

AF THORBJØRN FORSBERG
ALLE BILLEDER I TEMAET ER TAGET AF HENNING JESPERSEN-SKREE, FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE, MED MINDRE ANDET ER ANGIVET

Siden februar 2009 har et lille hold soldater iført sig Forsvarets ørkenuniform for at lade sig udsende af Flyvevåbnet til Afghanistans Helmand-provins. Her er opgaven i al sin kompleksitet at rådgive en række ledere i den afghanske hær, som alle indtager nøgleroller i driften af garnisonen Camp Shorabak. Hæren kaldes ANA – *Afghan National Army* – og skal altså lære sig selv at optimere driften af en kaserne.

Det er for eksempel i forhold til sikkerhed både i og uden for lejren, brand- og redningstjeneste, kantinedrift, bygningsvedligehold, infirmeri og logistik – med andre ord de praktiske ting, der skal til for at få hverdagen til at glide bedst muligt.

Men hvordan er man en god mentor?

- En god mentor har nogle gode menneskelige egenskaber, som gør, at han kan finde ud af at kommunikere og skabe en god relation til ham, han mentorerer, så vedkommende gerne vil arbejde sammen med ham, siger Henrik Jørgensen, som er major og næstkommanderende på OMLT Hold VI. Han fortsætter:

- Empati og indlevelsesevne er grundlæggende vigtigere end det faglige, for hvis man fejler i den personlige kontakt, bliver der slet ingen mentorering. Man skal ville det og ville investere en del af sig selv. Der er ingen på vores hold, hvis hjerte ikke banker for arbejdet med afghanerne.

Henrik Jørgensen er selv rådgiver for garnisonens næstkommanderende, oberstløjtnant Said, som også er chef for planlægningssektionen. Said er ofte den fungerende chef for garnisonen, da den rigtige chef ikke sjældent er væk. I praksis har Henrik Jørgensen og OMLT's chef Lars Nielsen – som er mentor for garnisonschefen – et tæt samarbejde om, hvordan de griber forskellige sager an. Og der skal også en del small-talk til.

- Afghanerne er et meget socialt folk. Der skal spises mange nødder og drikkes meget chai (te, red.), inden det kan have en effekt at sige til en afghansk oberst, at han tager fejl. Det kan man ikke gøre uden gensidig tillid, siger han.

At have nogle år på bagen er heller ingen skade til som rådgiver for den afghanske hær. På OMLT Hold VI er gennemsnitsalderen 47 år.

- I Afghanistan er alder en kvalitet i sig selv, og yngre skal behandle ældre med respekt. Det samme gælder for erfaring, og en seniorsergent med 25 år på bagen kan derfor uden problemer mentorere en major eller en oberstløjtnant, forklarer Henrik Jørgensen.

Koordinationsmøde på danskernes kontor.

FAKTA OM OMLT

- Det første OMLT-hold (Operational Mentoring and Liaison Team) blev udsendt i begyndelsen af 2009.
- Der er udsendt 13 mand på OMLT Hold VI indtil februar 2012. Heraf er ni fra Flyvevåbnet, én fra Forsvarets Sundhedstjeneste, én civilansat fra Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, én fra Hæren og én fra Søværnet. Nogle af flyverne gør til daglig tjeneste hos værnsfælles enheder.
- OMLT opstilles af Combat Support Wing, som står for den missionsorienterede uddannelse. Enheden udsendes af Flyvevåbnet.
- OMLT-folkene bor og har kontor i den amerikanske lejr Camp Tombstone, som er en del af et kæmpe militærkompleks, der også omfatter Camp Bastion, Camp Leatherneck og Camp Shorabak. Komplekset indbefatter også et stort regionalt uddannelsescenter for afghanske soldater, som er under yderligere udbygning.
- Den afghanske garnison Camp Shorabak, hvor danskerne rådgiver, ligger lige ved siden af Camp Tombstone. Faktisk skal man igennem Camp Shorabak for at komme fra Camp Leatherneck til Camp Tombstone.

UDVEKSLING AF VIDEN PÅ AFGHANSK

Møder er en integreret del af den måde, vi er vant til at arbejde på i Danmark. Men en sådan mødekultur har der ikke været tradition for i Afghanistans hær. De er først nu ved at lære værdien af strukturerede møder.

AF THORBJØRN FORSBERG

Meget af arbejdet for Flyvevåbnets rådgivere går med møder. Man har selv ét-to koordineringsmøder om dagen, der som regel er ganske korte. Herudover er der hver morgen – undtagen fredag, der er afghanernes fridag – møde mellem garnisonens afghanske chefer. Her er danskerne altid med på sidelinjen. Alt simultantolkes, og søndag er mødet ekstra langt for at opsummere ugen og ideelt set planlægge på ugen, der kommer.

Morgenmøderne foregår i et rum med et stort ovalt bord, og skal man tale i længere tid, stiller man sig bag en pult foran det store bord. Møderne begynder med en grundig gennemlæsning af vagtrapporten. Alle indlæg indledes med ordene "I Allahs navn og med chefens tilladelse," hvorefter man fremlægger sit punkt.

Deltagerne taler ofte i munden på hinanden, og emnerne skifter meget abrupt. Men strukturerede møder er heller ikke en naturlig måde for afghanerne at arbejde på, fortæller Henrik Jørgensen, næstkommanderende for OMLT Hold VI.

- Da jeg var med Lars (chefen for OMLT Hold VI, red.) hernede i december 2010 for at se på forholdene, så vi en garnison, som tøvende havde bygget en mødestruktur op, som de havde svært ved at se formålet med. Hold fire og fem brugte megen tid på at tale med dem og overbevise dem om værdien af møderne, og da vi overtog i august i år, kunne vi se en tydelig positiv udvikling, siger Henrik Jørgensen. Han peger på, at afghanerne havde taget mødekulturen til sig. De var i højere grad begyndt at forberede sig, møde til tiden samt følge op på det, der blev talt om i møderne.

- Der er også meget, der stadig udfordrer dem. Men ved at flytte informationsdelingen ind på møder, bliver det gennemsigtigt, hvem der gør hvad, og det styrker samarbejdet og sammenhængen mellem sektionerne.

Som Henrik Jørgensen ser det, har de afghanske chefer altid formået at dele deres viden, selvom der ikke var egentlige møder.

- Hvis man ser på møder som en omfordeling af viden, kan man sige, at en tidsbestemt arbejdsdag som vores hjemme i Danmark kræver strukturerede møder. Men i Helmand er soldater og chefer sammen på kasernen 24 timer i døgnet, og viden kan på den måde flytte sig rundt, når de drikker chai eller ser tv sammen om aftenen. Viden, som vi tror er begrænset, har overraskende nok vist sig at være spredt ud meget bredere.

- Men fordelen ved struktur på møderne er selvfølgelig, at man er sikker på, at alle har hørt det samme, påpeger Henrik Jørgensen.

HØFLIGHEDEN ER VIGTIG

For afghanerne spiller det en stor rolle, at man er høflig og viser hinanden respekt, når man mødes. Særligt hvis der er nye personer til stede. Således brugte den fungerende afghanske garnisonschef, Said, under det første morgenmøde, som bladet Flyvevåbnet deltog i, ti minutter på at rose de danske rådgivere for deres hjælp og hårde arbejde krydret med adskillige eksempler. Han sluttede med ordene:

- Alt, hvad jeg har sagt her, er sandt. De hjælper os under vanskelige forhold – tak til Danmark og den danske regering.

Samme fokus på at udveksle ros og anerkendelse gælder ved mindre møder, hvor man typisk udtrykker ting som f.eks., at man er glad for at se den anden part, at man håber, vedkommende har det godt, og at man synes, modparten gør et godt stykke arbejde.

CHEFENS KONTOR ER EN BANEGÅRD

Det kan sommetider være vanskeligt at få ørenlyd, når man vil tale med sin direkte samarbejdspartner i den afghanske hær. I hvert fald hvis han er den eftertragtede fungerende chef for garnisonen, som alle vil have fat på.

AF THORBJØRN FORSBERG

RÅDGIVNINGSOMRÅDERNE ER:

- **Chefen:** Én dansker.
- **Næstkommanderende:** Én dansker.
- **S1:** Personel-administration og økonomi – én dansker.
- **S3:** Operationer – én dansker (samme som rådgiver den næstkommanderende). Herunder også Force Protection, hvor yderligere to danskere er tilknyttet samt en dansker, der arbejder med trænings-officeren.
- **S4:** Logistik – kantine, værksted m.m. To danskere tilknyttet, hvoraf en er assistent og arbejder med brandstationen.
- **S6:** Signaltjeneste – én dansker.
- **S7:** Vedligeholdelse og drift af bygninger og udendørs arealer. Også planer for indkvartering samt nøgleplaner. Én dansker.
- **Sergeant Major:** Garnisonens højst rangerende befalingsmand (BF) med ansvar for orden og disciplin samt for ugentligt BF-møde og koordination/undervisning af BF. Én dansker.
- **Sundhedsklinikken:** Én dansk sygeplejerske er rådgiver vedr. drift af klinikken og uddannelse af sanitetsfolk.
- **En S2-sektion** (efterretning) er ved at blive startet op. Man forsøger indledningsvist at få dem med til S3's møder, da efterretninger er en vigtig forudsætning for planlægningsarbejdet. Normalt ville planlægning være samlet i en såkaldte S5, men det er lagt ind under S3.

(S = Sektion)

Efter det store morgenmøde med de afghanske officerer mødes hver enkelt danske rådgiver typisk med sin afghanske medspiller.

På den fungerende chef oberstløjtnant Saids kontor har OMLT's næstkommanderende, Henrik Jørgensen, sat sig i en blød lænestol ved siden af skrivebordet. Han prøver at vejre stemningen hos ham, han skal rådgive, og venter tålmodigt. Der er en livlig trafik på kontoret af folk, der skal have en underskrift på dette eller hint, eller som vil vende en sag med Said.

Ofte er sagerne ikke af en størrelse, som man i Danmark ville ordne på et så højt niveau. Men i den afghanske hær lurer en frygt for at begå fejl, og derfor sørger man for at have ryggen fri, inden man handler. Det forklarer også den store higen efter den fungerende chefs underskrift.

En anden forståelse for effektivitet

Med den livlige, banegårdsagtige trafik er det svært at se, hvordan der nogensinde bliver ro til at tænke på andet end de nutidige sager, der hele tiden kommer ind ad døren. Henrik Jørgensen peger på, at Said har en utrolig evne til at multitaske, og den store mand med det mørke, grå-stænkede hår har da også hele tiden gang i flere ting – han snakker, spiser og roder med air condition-anlægget eller med mobilen.

- Dansk forståelse for effektivitet kan man godt smide over højre skulder, forklarer Henrik Jørgensen. Han uddyber:

- Der skal en masse *small-talk* til, for at den koncentrerede information glider ned.

Han forsøger sommetider at få Said til at lukke og låse døren, så han får fred og ro til dels at tale med Henrik, dels at overveje tingene for sig selv, når vigtige beslutninger skal træffes. Men det er ikke så ligetil, når oberstløjtnanten gerne vil hjælpe alle, der beder ham om det.

- Han har en stor ansvarsfølelse og vil gerne tage alt det på sig, som folk kommer med. Men jeg prøver at få ham til selv at indse, at det kan han ikke. Mange ting ville kunne klares på et lavere niveau, og det er han nødt til at stå fast på, siger Henrik Jørgensen.

ANA som samlingsprojekt

Said er en erfaren soldat og en respekteret leder. Selvom han blev såret to gange, da han kæmpede med den afghanske hær på russernes side mod Mujahedin-krigerne, udstråler han ro og synes ikke mærket af fortidens oplevelser.

- Said arbejder nu sammen med tidligere fjender - mennesker, som kæmpede med Mujahedin. Nu er de enige om at ville skabe et bedre Afghanistan, og på mig virker det, som om de mener det. Man siger, at Afghanistan er et fragmenteret land, men det ser vi ikke her, forklarer Henrik Jørgensen.

Den afghanske hær har kvoteordninger, der betyder, at de forskellige etniske grupper bliver repræsenteret på bestemte poster. Tankegangen er, at man ved at opbygge sympatier mellem grupperne modarbejder etniske stridigheder og fordomme. På den måde bliver ANA - *Afghan National Army* - også til et nationalt samlingsprojekt.

- Jeg tror, det kan medvirke til at skabe et mere etnisk velafbalanceret Afghanistan, siger Henrik Jørgensen.

ANALFABETER KAN OGSÅ REDDE SÅREDE

Boglige krav var længe en stopklods i forhold til at uddanne nok sanitetsfolk i den afghanske hær. Men med hjælp fra blandt andet danske rådgivere er et nyt kursus blevet stablet på benene. Det bygger på praktiske færdigheder og gør analfabeter i stand til også at blive sanitetsfolk.

AF THORBJØRN FORSBERG

En afghansk soldat har problemer med fødderne og bliver tilset af en sygehjælper på sundhedsklinikken i Camp Shorabak.

To af de afghanske kursister agerer sårede, mens kolleger viser de amerikanske instruktører, hvordan man anlægger et tørniquet og en pres-forbinding for at standse store blødninger. Den stående er tolk og er blevet sløret af hensyn til sin sikkerhed.

Fire udvalgte afghanske soldater fra *Afghan National Army* (ANA) står ved bagindgangen til klinikken på Camp Shorabak. Klinikken er en håndfuld år gammel – bygget for amerikanske midler – og her tager sundhedspersonalet sig af simple sygdomstilfælde. De fire lytter til en tolk, der oversætter ordene fra to amerikanske marines.

- This course will be about how to be a medic and how to conduct T-triple-C – tactical combat casualty care, lyder det med en tyk amerikansk sydstatsaccent. Den store *master chief*, Sylvester, venter tålmodigt mellem sine sætninger på, at tolken oversætter. Hans kollega, *chief* Aquino, prøver at spore sig ind på, hvad afghanerne i forvejen ved om førstehjælp ved at spørge, hvilke skader man kan få i felten.

Vi er på den afghanske garnison Camp Shorabak i oktober 2011, og dette undervisningsmodul er det første i en række, hvor de fire afghanske soldater skal lære selv at kunne virke som instruktører. Alle har de en vis erfaring med førstehjælp, selvom det dog ikke er på et særligt højt niveau. Men de virker engagerede, de svarer på spørgsmålene, og de deltager i de praktiske øvelser uden at kny. Målet er, at de i løbet af få uger bliver i stand til selv at undervise andre soldater, som hverken kan læse eller skrive. Anslåede 80-90 procent af alle de afghanske soldater har problemer med det boglige.

Undervisningsplan med danske aftryk

Indtil for nylig var det et krav for at blive uddannet sanitetsmand i den afghanske hær, at man kunne læse og skrive. Men med initiativvilje og en grundholdning, der kundgjorde, at man sagtens kan uddanne sanitetsfolk uden disse krav, henvendte en dansk, en amerikansk og en britisk rådgiver sig i samlet flok til den medicinsk ansvarlige i den syd-vestlige regional-kommando for ISAF-styrken (se faktaboks). Hans svar var: Bevis, at det kan lade sig gøre!

- Den afghanske hær havde i forvejen et otte ugers kursus, som var meget teoretisk, så min forgænger på Hold 5 gjorde meget for også at opkvalificere sanitetsfolkene på deres praktiske færdigheder. Det var ting som indlejring af patienter, og hvordan man stopper massive blødninger, siger rådgiver Jesper Kærgaard. I Danmark er han sygeplejerske på Rigshospitalets traumecenter og tilknyttet Forsvaret på en reaktionsstyrke-kontrakt. Som udsendt har han rang af kaptajn. Han står for rådgivningen omkring drift af sundhedsklinikken på Camp Shorabak.

Han peger på, at der på grund af læse-kravet ikke var nok egnede kandidater til at få uddannet det nødvendige antal sanitetsfolk.

- Jeg tog erfaringerne fra Hold 5 med i en arbejdsgruppe sammen med en britisk og en amerikansk sanitetsbefalingsmand. Vi lavede en lektionsplan og en kursusbeskrivelse, som forklarer, hvad man skal kunne for at være *medic*, siger Jesper Kærgaard.

Resultatet blev et kursus af cirka fem ugers varighed, som kort fortalt er en udbygget version af Forsvarets såkaldte TSE – Taktisk Sanitetstjeneste for Enkeltmand – krydret med kortlære og signaltjeneste. De sidste elementer gør kursusdeltagerne i stand til at køre ambulance og til at melde over radioen, hvis der er døde eller sårede. Afghanerne skal være i stand til at lære lektionerne udenad, når de ikke kan læse og skrive.

Ambitiøs plan

Når man indfører planer for uddannelse af afghanske soldater, kræver det tålmodighed. Ofte sker fremskridtene langsomt for de danske rådgivere, men Jesper Kærgaard og hans internationale kolleger var fra begyndelsen ambitiøse omkring deres plan.

- For det første ville vi gerne løse problemerne med uddannelse i Helmand. Det er nok her, udfordringerne er størst i forhold til læse- og skrivefærdighederne, og enhederne her kan hurtigt blive glemt, fordi vi er langt fra Kabul. Og så ser vi da gerne, at den nye sanitetsuddannelse udbredes mest muligt til Afghanistans sikkerhedsstyrker på de steder, hvor det er relevant, siger han.

Afghansk ejerskab

Planen blev i september måned godkendt af den afghanske hærs lokale korpslæge, som bragte den videre opad i systemet til generallægen i Kabul. Denne har fuldt ud godkendt kurset som den rigtige måde at gøre tingene på for Helmand, og han har selv viderebragt planen til ISAF. På den måde er der kommet afghansk ejerskab på projektet, og det ser Jesper Kærgaard som en vigtig forudsætning for, at projektet får en bæredygtig fremtid.

- Jeg har hele tiden vidst, at man ikke skulle forvente at gøre store forskelle hernede – og at ret meget mere end status quo ville være en succes. Den her oplevelse har været positivt overraskende og vist, at man faktisk *kan* gøre en forskel og påvirke det eksisterende system, siger Jesper Kærgaard med et entusiastisk blik i øjnene.

Han peger på, at en af de mere spøjse oplevelser i arbejdet har været at betragte den interne politik i koalitionen, hvor der har været splid om, hvem der skulle tage æren for projektet. Det normale er, at den slags projekter starter højt oppe i systemet og ruller nedad, men i dette tilfælde er det altså foregået omvendt via ANA's korpslæge på Camp Shorabak, som bragte det opad . På den måde er der også i højere grad skabt grobund for, at ANA tager projektet til sig.

- For mig har det været en fed, fed proces og en fed oplevelse at være med i. Jeg har fået et godt venskab med de to andre sanitetsfolk under de to uger, det tog at lave kurset, og jeg er også nødt til at sende ros videre til min forgænger på sidste hold. Han lavede det meste af forarbejdet, fastslår Jesper Kærgaard.

FAKTA – ISAF OG DE REGIONALE KOMMANDOER

- ISAF står for *International Security Assistance Force* og er NATO's styrke i Afghanistan. Den består af ca. 130.000 mand.
- ISAF er delt ind i seks såkaldte *regional commands* (regionale kommandoenheder).
- Helmand og nabo-provinsen mod vest, Nimroz, hører ind under RC(SW) – *Regional Command (Southwest)*.

Læs mere om NATOs ISAF-mission på www.isaf.nato.int (eller følg 2D-koden)

http://www.isaf.nato.int/

Jesper Kærgaard (t.v.) gennemgår noget af sundhedsklinikkens udstyr med afghanske soldater samt kolleger fra US Marine Corps og den britiske hær.

PLANLÆGNING PÅ AFGHANSK

Træningsofficeren ved garnisonen Shorabak har ansvaret for, at de afghanske soldater bliver undervist. Dog kniber det med at holde sig til øvelseslister og fagplaner – men der sker fremskridt.

AF THORBJØRN FORSBERG

Det er lørdag formiddag i Shorabak-lejren i Helmand.

I den bagende sol står eller sidder godt 20 af garnisonens soldater ved en tavle og lytter til en britisk soldat, som er godt i gang med dagens lektion. Den foregår lige ved siden af Camp Shorabaks landingsplads for helikoptere. På grund af de mange analfabeter blandt soldaterne – op mod 90 procent - foregår formidlingen via tegninger og to afghanske tolke. Senere skal teorien omsættes til praksis. Dagens emne er oprettelse af en kontrolpost ved hjælp af køretøjer.

Blandt afghanerne står major Ghafoor. Han har ansvaret for at træne garnisonens soldater og trådte til i den stilling for kort tid siden med otte års erfaring fra et træningscenter i Kabul. Træningen omfatter soldaterfærdigheder, men også undervisning i at læse og skrive, i engelsk samt i brug af computere.

- Han er en rigtig god mand, som gerne vil gøre tingene bedre, siger Søren Franzmann, som også selv er major og OMLT's rådgiver for den afghanske officer.

De to officerer går lidt væk fra undervisningen og udveksler nogle ord. Sidstnævnte kan en smule engelsk, men kommunikationen foregår primært gennem tolk.

Planer og øvelseslister

En af de ting, Søren Franzmann har fokuseret på, er at få Ghafoor til at lave øvelseslister, og det er lykkedes. Han laver dem nu til fire uger ad gangen, men det kniber stadig med at følge dem.

- For os er en øvelsesliste en detaljeret plan over, hvad der kommer til at ske, og som vi ikke afviger fra uden en god grund. For afghanerne er den retningsgivende, og der kan sagtens foregå en masse, som ikke er skrevet i planerne, siger Søren Franzmann. Han forklarer videre:

- De bruger heller ikke fagplaner ligesom os. I stedet lærer de uerfarne soldater af de mere erfarne. Hjemme i Danmark vil vi gerne skrive ned i detaljer, hvad soldater skal lære på for eksempel skydebanen og i hvilket tempo - her skal de bare ud at skyde. Men de er ved at komme efter det.

Målet med de første skridt i de forskellige uddannelser er at få uddannet instruktører.

- Det er primært de dygtige befalingsmænd og unge officerer, vi gerne vil have med på de her kurser, så de selv kan undervise ude i enhederne. Jeg håber, at det, vi ser her, giver to-tre af soldaterne evnerne til med tiden selv at køre træningen, siger Søren Franzmann. Hvis det skal lykkes, kræver det et stort arbejde, ikke mindst fra træningsofficeren.

- Ghafoor og jeg har nogle gode snakke. Han kan plukke i mine råd og min måde at se tingene på og ud fra det finde sin egen vej. Jeg siger min mening, men jeg kan ikke befale ham til noget. Den personlige relation er afgørende for at opnå fremskridt, og man skal vise respekt for ham og hans kultur.

- Afghanerne er meget sociale mennesker – de er glade og har god humor, og samtidig er de meget stolte, fortæller den danske major.

På helikopterlandingspladsen er dagens undervisning ved at være forbi. Både den britiske instruktør og Søren Franzmann når lige netop at give en kort tilbagemelding, inden hele seancen ender brat, da tre store helikoptere fra US Marines lander ved siden af og blæser en enorm mængde sand, grus og småsten ud over de tilstedeværende.

Tolke med tilknytning til de danske rådgivere oversætter for den engelske underviser, mens de afghanske soldater lytter uden at stille spørgsmål.

FAKTA – SØREN FRANZMANN

- Major i Hæren, 58 år gammel
- OMLT er hans 11. udsendelse.
- Inden da missioner på Cypern, Balkan (Bosnien og Kosovo), i Irak og i Afghanistan.
- Har arbejdet med CIMIC (civilt-militært samarbejde) under flere af sine udsendelser.
- Har gjort tjeneste som officer i bl.a. Flyverhjemmeværnet (ca. ti år).

VIDSTE DU OM OMLT ...

... at der under bladet Flyvevåbnets besøg faldt den første væsentlige mængde regn i syv måneder i Helmand? Det store tordenvejr resulterede i nogle fantastisk flotte billeder, som du kan se på Flyvevåbnets Facebook-side, www.facebook.com/flyvevaabnet, i albummet "Tordenvejr over Flyvevåbnets rådgivere i Afghanistan, OMLT". Følg evt. 2D-koden.

Facebook-billeder af tordenvejr

FOTO: HJS, FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

FOTO: MAURICE SCHADEE / WWW.SMC.HU

... at Hold VI fra begyndelsen af august og indtil slutningen af oktober 2011 tre gange har måttet reagere på alarmen om angreb med granat mod lejren? De to første gange ramte granaterne et stykke uden for lejren, mens det seneste angreb resulterede i et nedslag i nabo-lejren Camp Bastion. Der var dog heldigvis ingen skade på personel, da granaten slog ned uden at eksplodere.

Når alarmen går, skal man kaste sig ned på jorden eller gulvet, mens alarmen lyder. Når alarmen standser, er proceduren, at man søger mod nærmeste beskyttelsesrum. Her bliver man, indtil alarmen afblæses.

... at vi ifølge den afghanske kalender befinder os i år 1390, når dette blad udkommer?

FOTO: HJS, FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

... at de amerikanske marinesoldater (US Marines) har forskellige traditioner, som de holder i hævd som udsendte? I Camp Tombstone sprang særligt tre i ojner under bladet Flyvevåbnets besøg:

Søværnets (US Navy) fødselsdag den 13. oktober, hv hele kantinen blev pyntet op i hvide, røde og blå farve

Den ugentlige cigarklub, hvor medlemmer betaler $50 US for at være med, og derefter hver uge er med ti at ryge enorme cigarer på en fælles, udendørs terrasse

Og endelig et bord i kantinen, der altid er dækket op til de krigsfanger og soldater, der aldrig kom med hjer fra mission. Forskellige symboler indgår i opdæknin-gen: Bordet er småt som én persons skrøbelighed mod undertrykkere. En rød rose symboliserer det blod, der er spildt sam savnet fra venner og familie. En skive citron på tallerkenen repræse terer de savnedes bitre skæbne, og saltkorn samme sted står i stede for de tårer, der er grædt på grund af savnet. Derudover er glasset vendt på hovedet og stolen tom – den savnede kan ikke drikke eller være med de andre.

MILITÆRT BESØG MED KULTURELLE INDSLAG

En delegation af afghanske garnisonschefer besøgte Danmark i september måned. Her så de blandt andet, hvordan hunde kan bruges til at finde sprængstof. De fik også våde støvler og smagte en dansk lørdagsmiddag..

AF JETTE ELKJÆR

Otte chefer og en tolk fra Camp Shorabak i Helmand-provinsen besøgte Flyvevåbnet i september 2011 for at se, hvordan det danske forsvar driver en garnison. Siden 2009 har Combat Support Wing opstillet det rådgiverteam, der har været udsendt for at støtte de afghanske garnisonschefer i deres arbejde med at drive Shorabak-lejren så effektivt som muligt, og besøget i Danmark var et led i den gensidige erfaringsudveksling og gengældelse af gæstfrihed.

I løbet af den uge, som besøget varede, fik delegationen en indsigt i både det militær-faglige i Flyvevåbnet og den danske kultur.

Et urent dyr i hjemmet

De afghanske gæster havde ikke været i Danmark i mange timer, inden de tog fat på et tætpakket besøgsprogram.

Det første stop var ved hundeskolen på Flyvestation Karup, hvor de med egne øjne kunne se en kombi-hund finde en sprængladning gemt på en bil og lidt senere se samme hund pacificere en faretruende person, som skød vildt omkring sig.

Det blev til våde støvler og store grin, da afghanerne stillede op til et holdfoto i vandkanten af Vesterhavet (Foto: Mads Sønder)

I Afghanistan opfattes hunden som et urent dyr, og en afghaner kan derfor aldrig finde på at tage en hund med ind i sit hjem. Det vakte derfor stor undren hos delegationen, da de fik at vide, at de danske hunde er sammen med deres hundeførere 24 timer i døgnet og bor på deres privatadresser. Gæsterne var nysgerrige og ville vide, hvad hundene spiser, hvilke hunderacer der bliver brugt, hvor gamle hundene kan blive og meget andet.

På deres rundtur fik garnisonscheferne også set, hvordan reparation og vedligeholdelse af militære køretøjer foregår, og hvordan et brændende fly slukkes hurtigt og effektivt. Også her var der forbavselse at spore hos afghanere, da de fik fortalt, at mekanikere og brandmænd også har soldaterfærdigheder.

Våde støvler og dansk middag

Ud over de rent faglige og militære demonstrationer af, hvordan Forsvaret driver en garnison – herunder en demonstration af de værnepligtige flyveres kunnen - var der sat tid af til at vise de afghanske gæster lidt af Danmark og den danske kultur. Det skete med en dagstur til København, hvor afghanerne fik set et vagtskifte på Amalienborg Slotsplads samt mærket forlystelseslivet i Tivoli på egen krop.

De fik også for første gang oplevet et brusende hav, da de pludselig stod med støvlerne begravet i Vesterhavets bølger. Senere samme dag besøgte de et dansk parcelhus-kvarter med guldfiskebassin, logrende labrador og lørdagsmiddag hos en af de tidligere udsendte danske rådgivere.

Efter syv dage i Danmark satte ni trætte afghanere sig i det ugentlige fly til Afghanistan. Med sig havde de en større indsigt og forståelse af, hvordan en garnison kan drives.

RELATIONEN BLIVER BEDRE OG BEDRE

Major Mohammad Nasim Rauffii var en af de afghanske officerer, som var på besøg i Danmark. Både vejret, Amalienborg og de danske soldaters træningsmetoder imponerede.

AF THORBJØRN FORSBERG

I september måned 2011 var et hold afghanske soldater og en tolk på besøg i Danmark for at lade sig inspirere af Forsvarets måde at drive en garnison på. Combat Support Wing havde strikket et varieret program sammen for de besøgende, som alle var chefer, der til daglig bliver rådgivet af Flyvevåbnets folk i Helmand-provinsen.

En af de besøgende var major Mohammad Nasim Rauffii, som er chef for signal-sektionen, S6. Det var hans første besøg i Europa, og Danmark gjorde indtryk på ham.

- I har et meget velorganiseret forsvar og et velorganiseret samfund, som vi kan lære meget af. I vores land har vi kæmpet i tre årtier, og vi har mange grupperinger, der kæmper mod hinanden. Det betyder, at Afghanistan har nogle store udfordringer, siger Rauffii. Han og kollegerne fik under besøget lejlighed til at overvære dele af en øvelse for værnepligtige på Flyvestation Karup.

- Både måden at træne på og selve de militære enheder er de bedste, jeg nogensinde har set. Vi så kamp-taktikker i forhold til bagholdsangreb, hvor de danske soldaters reaktion var utrolig hurtig og god, fastslår den afghanske major og fortsætter:

- Relationen mellem Danmark og Afghanistan er forholdsvis ny, og den bliver bedre, jo mere vi arbejder sammen. Vi kan lære meget af hinanden, for eksempel er vi afghanere gode til at kæmpe i bjerge, og det kunne vi om nødvendigt lære danskerne. Omvendt kan danskerne for eksempel lære os at bruge moderne udstyr, som vi måtte få i fremtiden. Men vores soldater har også brug for at lære mere om brug af computere og helt basale ting som engelskkundskaber samt at læse og skrive, siger Rauffiis.

Lang karriere i hæren

Mohammad Nasim Rauffii har haft en lang karriere som soldat. Hele 25 år er det blevet til, siden han blev en del af hæren efter at have læst til logistikingeniør på universitetet. På officersskolen fokuserede han især på signaltjeneste og kommunikation.

Ud over de militære færdigheder var planlægningen et punkt, der imponerede den erfarne afghanske officer.

- Den måde, som vores besøgsprogram var planlagt, imponerede mig. Det var stramt og detaljeret, og det kunne jeg godt lide, siger Rauffii, som tilmed roste det danske vejr med henvisning til, at det sjældent regner i Helmand.

Programmet indeholdt blandt andet ture til Flådestation Frederikshavn, en bondegård i det midtjyske samt Tivoli og Amalienborg i København.

- Det var meget imponerende. Vi så vagtskiftet ved Dronningens slot, og bagefter mødte vi soldaternes chef. Jeg vil aldrig glemme turen, og jeg vil heller aldrig glemme den hjælp, vi har fået af vores mentorer og af den danske regering, fastslår Rauffii. På vanlig afghansk vis føjer han et hav af høfligheder til sin beskrivelse af besøget:

- Jeg er meget taknemmelig for både min tidligere og min nuværende mentor, som altid prøver at hjælpe. Jeg vil også gerne sige tak til koalitionsstyrkerne, til chefen for Flyvertaktisk Kommando, til Combat Support Wing og til Danmark, fordi I har sendt folk ned for at hjælpe os. Jeg er personligt taknemmelig over for hele det danske folk for deres hjælp til vores land.

Den afghanske major fortæller om sine oplevelser med Danmark og danskerne gennem en af de danske tolke.

Se indslag fra Forsvarskanalen: http://youtu.be/2LpvwOv82lU - eller brug 2D-koden.

TOLK MED LIVET SOM INDSATS

Én har set en tolke-kollega blive skudt i hovedet af en snigskytte, mens han stod ved siden af. En anden undgik som lille med nød og næppe at blive tvunget i koranskole af taleban. De lokale afghanske tolke, som arbejder med Flyvevåbnets rådgivere, har trods deres unge alder allerede oplevet, hvor brutalt livet kan være. Alligevel nærer de håb til fremtiden.

AF THORBJØRN FORSBERG

De lokale tolke er et uundværligt bindeled mellem de danske rådgivere og de afghanske soldater. Men ud over at være nyttige hjælpere er de også unge mennesker af kød og blod. Unge, som sætter livet på spil for at leve op til et kæmpe ansvar.

Tolken Massoud viser rundt i området, hvor han bor sammen med de andre afghanske tolke. De arbejder alle for koalitionstyrkerne i Afghanistan og bor tæt op ad hinanden i *Interpreters Village - Tolkelandsbyen*. Egentlig er det bare et hjørne af Camp Tombstone, den samme lejr, som de danske rådgivere bor i. Men det er også tolkenes hjem væk hjemmefra i måneder eller år ad gangen, og derfor er der lagt et stort arbejde i at gøre det til et rart sted at være. Et hjemligt islæt i en tør og støvet militærlejr. Der er lavet en lille have og indrettet et bederum. Og i én af bygningerne bor de otte tolke, der er tilknyttet de danske rådgivere.

Massoud viser rundt i Tolkelandsbyen: I forgrunden er deres lille have og bagved bedeteltet. Langt de fleste beder fem gange om dagen.

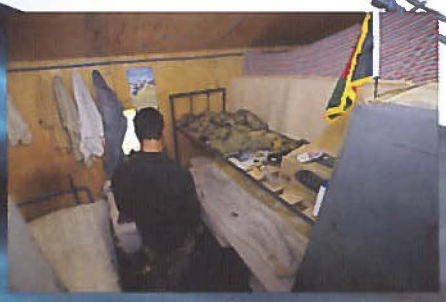

Tolkene bor i samme bygning men har delt den op med tæpper og madrasser, så de er to om at dele et "værelse."

Tolkene indretter deres "værelser" forskelligt. Her et med både tapet og en hylde med legetøjssoldater lavet af et gammelt dvd-omslag.

Ved siden af bygningen står en flagstang. Under det vajende afghanske flag går Massoud på hug. Foran ham står en mindesten med ét ord øverst oppe: Martyr. Nedenfor er otte navne, alle sammen afghanske unge, der mistede livet, mens de udførte deres arbejde som tolke.

- Vi ved heller ikke, hvad der sker med os i fremtiden. Vi er meget usikre på, hvad der venter, siger Massoud.

- Det er en kæmpe risiko for os at arbejde for koalitionen. Taleban kalder os for koalitionens øjne og ører og ser os som værdifulde mål. Hvis NATO pludselig forlader landet, risikerer vi at blive arresteret og slået ihjel – ja, simpelthen slagtet.

Vi går indenfor. De andre tolke, der er tilknyttet danskerne, slutter sig til os, og der bliver serveret te og et fad med nødder – en typisk skik blandt det gæstfri afghanske folk. Der er en enkelt blød to-mandssofa og store puder til at sidde på langs væggen, der er betrukket med rødt fløjl. Fjernsynet kører med musik i stil med den fra de indiske Bollywood-film. Under taleban-styret var den slags forbudt.

Bærer et stort ansvar

Massoud er midt i tyverne. Som mange andre afghanere er han ikke helt sikker på sin helt præcise alder, men kender den inden for en margin på et par år. Det gælder også for de andre tolke med tilknytning til danskerne.

De er alle relativt unge - mellem 22 og 28 – men bag den yngre facade og det muntre humør gemmer sig alvorlige tanker. Håb bliver udfordret af en lurende opgivenhed, men at give op er ikke en mulighed. Mange mennesker er afhængige af de penge, tolkene tjener i et land, hvor deres livstråde er spundet meget tættere sammen med familiens, end vi kender det fra Danmark - en typisk konstruktion i et feudalt og ekstremt fattigt samfund.

Selvom det er farligt, hvis taleban skulle finde ud af, at de arbejder for

koalitionsstyrkerne, løber tolkene risikoen i håb om en lysere fremtid. Ingen steder i Afghanistan kan de tjene lige så meget som her – omkring 900 amerikanske dollars om måneden (knap 5000 danske kroner).

Pengene bruger de primært til at lette den kæmpe byrde, som hviler på deres skuldre: Hver og én forsørger mellem 9 og 17 familiemedlemmer. De fleste af dem står alene med opgaven og føler, at de er nødt til at lade risiko være risiko og bare håbe på det bedste.

- Her i lejren føler vi os sikre. Men vi, der arbejder for NATO, kan ikke føle os sikre nogen steder uden for hegnet. Mange af tolkene kan ikke vende tilbage til deres hjemegn, og derfor er de fleste flyttet til Kabul, hvor sikkerheden er lidt bedre, forklarer Massoud.

Hans egen familie bor omkring 30 kilometer fra Kabul - forældre, brødre og hustru under samme tag. Endnu ingen børn. Da han for nylig havde orlov i ni dage (tolkene optjener fire dage pr. måned), var han kun ude af sit hus én gang. Resten af tiden blev han indenfor af sikkerhedshensyn.

- Jeg tog ud sammen med min bror for at blive klippet på basaren, men vi forlod stedet hurtigt efter, da min ven kom ind og fortalte, at taleban havde været hos en frisør i nærheden og truet dem til at slukke for musikken i radioen. Vi var bange for, at de ville komme og finde ud af, hvem jeg var, siger Massoud. Han tilføjer:

- Kort tid før mit bryllup tidligere på året, havde taleban en dag lavet et checkpoint i nærheden af byen. Her dræbte de 23, som de mistænkte for at arbejde for koalitionen.

- Vi har ikke mistet håbet

På grund af risikoen ved at blive i Afghanistan håber tolkene, at de kan flytte til et andet land. De kender andre, som igennem deres arbejde for amerikanerne eller briterne har fået opholdstilladelse i USA eller Storbritannien. Canadierne har også taget imod tolke og deres nærmeste familier. Men Danmark har ikke forpligtet sig til at passe på dem, der har arbejdet sammen med danskerne. Og juridisk set er der ikke umiddelbart noget at komme efter, da tolkene ikke direkte er ansat, men derimod hyret gennem en privatejet amerikansk virksomhed.

- Det er et spørgsmål om liv eller død for os, siger Massoud.

- Vi har spurgt de danske mentorer om mulighederne for at komme til Danmark, når missionen er slut. Det er vores eneste håb, når ISAF trækker sig ud. De har fortalt, at reglerne er komplicerede, men vi har ikke mistet håbet, og vi drømmer om det for vores børns fremtids skyld, fastslår han.

Til trods for den usikre fremtid er tolkene dog ikke i tvivl om, at Afghanistan er et bedre land, end da taleban var ved magten.

- Taleban ville hindre mig i at bruge computer, se tv og høre musik. De ville holde folk hen i mørke, men Afghanistan har brug for at træde ind i det 21. århundrede, siger en anden tolk, Zaki, og tilføjer:

- Nu må man have langt hår, og der er ikke længere en lov om, at man skal have langt skæg. Pigerne og kvinderne kan gå i skole, og det er vigtigt for vores lands fremtid. Vi håber alle sammen på det bedste.

Tolkene i denne artikel optræder kun med fornavn og ikke med billede af hensyn til deres sikkerhed.

FAKTA – TOLKENES FREMTIDSDRØMME

Ben: - Min drøm er fred i Afghanistan.

Zaki: - Jeg vil leve i fred i et roligt område med min familie.

Khalin: - At sørge for, at min familie er i sikkerhed, at vi har fred og er frie til at gøre, hvad vi vil.

Patan: - Jeg vil være flymekaniker. Men muligheden for uddannelse er der ikke, så længe jeg skal forsørge min familie.

Massoud: - Fred og fremgang for Afghanistan. I fred og sikkerheden kan du gøre, hvad du vil, men uden kan du intet.

Marin: - Først og fremmest at være i live. Derefter fred i Afghanistan, og så vil jeg gerne gå på universitetet.

Ben: - Den samme drøm som de andre – fred for mig og min familie her i Afghanistan.

Den ottende danske tolk var på orlov, da interviewet blev lavet, og derfor er han ikke nævnt.

Massoud taler med bladet Flyvevåbnets udsendte i et lille opholdsrum, som tolkene har i enden af deres bygning. Det er adskilt fra afsnittet, hvor de sover.

Sårede fra Libyen

HIDTIL STØRSTE MEDEVAC FOR FLYVEVÅBNET

I midten af november tog en C-130 Hercules i MEDEVAC-konfiguration og med læger, sygeplejersker og ambulanceførere fra Eskadrille 690 mod Tunesien for at hente 13 hårdt sårede libyere.

AF RUNE DYRHOLM

Eskadrillerne 690 og 721 kom på deres hidtil største enkeltstående MEDEVAC-mission, da regeringen valgte at bistå Libyen ved at evakuere og behandle op til 50 svært tilskadekomne fra den nyligt afsluttede konflikt.

- Transporten gik helt som planlagt, og alle patienter var stabile under flyvningen. Det fortæller Michael Nielsen, der er læge og chef for det flyvende medicinske personale i Eskadrille 690.

En helt afgørende kapacitet til at løse opgaven er de såkaldte MEDEVAC-moduler, som Flyvevåbnet råder over. Modulerne er indrettet som en mindre hospitalsafdeling med udstyr, så selv intensive patienter kan holdes stabile under transporten. Modulerne kan med meget kort varsel installeres i en Hercules' lastrum, og hvis opgaver kræver, at der skal flyves mere end én gang, kan de brugte moduler hurtigt skiftes ud med et rent og klargjort sæt. Flyet har plads til to moduler, som kobles sammen til et enkelt lukket rum under flyvningen.

Der er plads til 12 patienter i hvert modul, men af hensyn til behandlingsmulighederne og komforten var antallet skåret ned til godt det halve under missionen til byen Sfax i Tunesien.

Stor indsats for at finde de rigtige patienter

- Visiteringen af patienterne er foretaget af et hold læger fra Danmark, som har prioriteret, hvilke patienter vi med dansk ekspertise er i stand til at hjælpe, og hvilke det lokale sundhedssystem kan behandle på samme niveau som os, fortæller Michael Nielsen.

Det drejer sig især om komplicerede knoglebrud og øjenskader, hvor danske eksperter kan gøre en væsentlig forskel for patienterne.

- Vi har trukket på vores netværk hjemme i Danmark under visiteringen. For eksempel ved at sende billeder hjem over telefonen for at få en umiddelbar vurdering fra en specialist om, hvorvidt der var noget at gøre med dansk ekspertise.

Det blev for eksempel brugt til at få vurderet behandlingsmulighederne på en 12-årig pige, hvis ene øje er svært beskadiget af et fragment fra en granat.

Det var også Flyvevåbnets læge på visitationsholdet, der vurderede, om patienterne var egnede til at blive transporteret med fly. I omegnen af 115 patienter er blevet vurderet for at finde de 13, der kom med på flyvningen fra Tunesien.

- Der er række parametre, vi er opmærksomme på, når patienterne skal flyttes ad luftvejen. Det drejer sig især om, hvorvidt der kan være fanget luft i kroppen i forbindelse med de skader, patienterne har pådraget sig. Når trykket falder, efterhånden som flyet stiger, udvider luften sig, og det kan give komplikationer.

Flyveturen fra Tunesien til Danmark tog knap fem timer, og ved ankomsten blev patienterne afhentet i henholdsvis Kastrup og Aarhus lufthavn for videre behandling i det civile sundhedssystem.

Ved redaktions afslutning er det endnu ikke afgjort, hvor mange og hvordan yderligere libyske patienter eventuelt skal afhentes.

MINDEBOGEN ER BLEVET ELEKTRONISK

Da Flyvevåbnet havde fødselsdag 1. oktober i år, blev Flyvevåbnets Mindebog udgivet i elektronisk udgave. Det gør den lettere tilgængelig, og derfor kan flere få glæde af den.

AF STEFFAN FROSTHOLM

Ved Flyvevåbnets 60 års fødselsdag i 2010 blev værnets Mindebog afsløret af Kronprinsparret. Mindebogen ærer dem, som er gået bort, mens de gjorde tjeneste i Flyvevåbnet. Bogen indeholder deres navne, og den ligger til daglig i en glasmontre i Viborg Domkirke, Flyvevåbnets Kirke. Hver fredag vendes en side i bogen, så man i løbet af længere tid får mulighed for at se alle siderne.

I anledning af Flyvevåbnets 61 års fødselsdag i år blev en elektronisk udgave af Mindebogen præsenteret. Den kan findes på Flyvertaktisk Kommandos hjemmeside.

- Mindebogen er gjort elektronisk, så mange flere kan få glæde af den. Når der kun vendes én side om ugen, kan det være svært at se den side, man gerne vil se, hvis man ikke bor i Viborg. Derfor har vi lavet den elektronisk, så folk selv kan bladre i den, forklarer flyverprovst Leif Holmstrøm.

Den elektroniske udgave af mindebogen fremstår som den fysiske udgave, hvor man kan bladre på samme måde som i en rigtig bog. Det er den rigtige bogs sider, der er blevet scannet ind.

- Mindebogen er scannet ind på en måde, så den fremstår meget nobelt, når man tænker på, at det er døde mennesker, der er tale om. Det kunne bare have været en lang liste, men jeg synes, resultatet er blevet flot, siger Leif Holmstrøm.

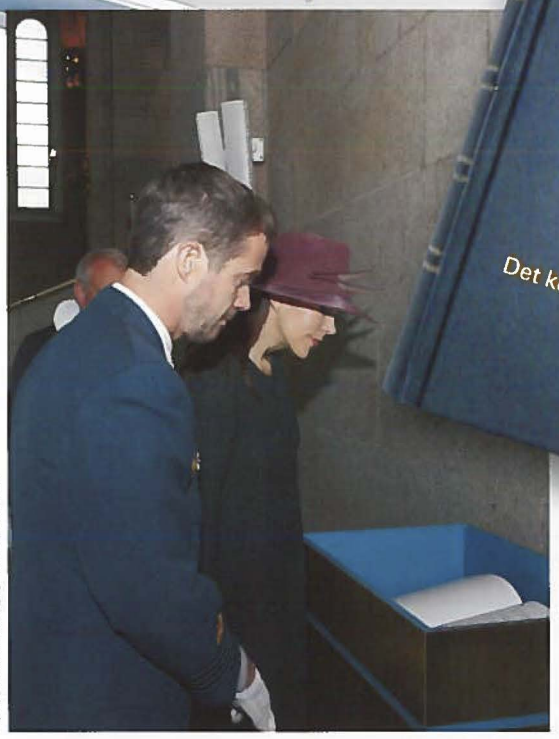

FOTO FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

Se mindebogen på www.flv.dk/mindebog - eller følg 2D-koden.

Royalt islæt

Mindebogen blev som nævnt afsløret af Kronprinsparret på Flyvevåbnets 60 års fødselsdag sidste år. Fødselsdagen bruges blandt andet til at ære dem, som faldt, mens de gjorde tjeneste i Flyvevåbnet, og derfor var det et passende valg at afsløre bogen netop denne dag.

På fødselsdagen den første oktober æres de afdøde medarbejdere endvidere hvert år med en kransenedlæggelse ved Flyvevåbnets Mindesten ved Viborg Domkirke og med parader forskellige steder i Flyvevåbnet.

I år blev fødselsdagen tillige fejret med en koncert med Prinsens Musikkorps i Viborg Domkirke om aftenen den 1. oktober.

Flyvevåbnet blev oprettet som et selvstændigt værn den første oktober 1950. Det skete på baggrund af en politisk beslutning den 27. maj 1950.

FOTO FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

LIBYEN-MISSIONEN ER SLUT

Den 2. november vendte de fleste af de soldater, der har løst den sidste del af opgaven på Sicilien, hjem. Glade medarbejdere, en tilfreds ledelse og det meste af den danske verdenspresse var mødt op. Men ikke alt gik som planlagt.

AF LARS SKJOLDAN

Klokken var 10.45 den 2. november, og hele 20 biler med journalister og fotografer holdt klar uden for Flyvestation Skrydstrup. De ventede alle på at blive lukket ind til Eskadrille 727, hvor de skulle tage imod de seks F-16 kampfly og det Hercules-transportfly, der var på vej fra Sicilien til Danmark med hovedparten af de udsendte soldater.

I eskadrillebygningen var der dækket op med sandwich og sodavand, og de medarbejdere, der havde mulighed for at komme forbi, begyndte at dukke op.

Vandkoldt og tåget

Da medierne og de øvrige tilskuere var på plads ved landingsbanen, trak tågen yderligere sammen. Hele formiddagen var det store samtaleemne, hvordan vejret ville arte sig, og prognoserne sagde, at der ville være et hul i tågen omkring Skrydstrup ved middagstid. Man håbede, at få flyene ned omkring klokken 11.30.

Men nej. Da klokken nærmede sig 11.30, fik folk at vide, at landingen var udskudt til klokken 12.00, og det kunne tydeligt ses, at tågen trak sig yderligere sammen. Det hele endte med, at de mange fremmødte måtte nøjes med at se Hercules-flyet lande - kampflyene måtte flyve til Flyvestation Karup i stedet, hvor tågen ikke var nær så slem. Dér stod de seks piloter så ud og kørte i bil til Skrydstrup.

Da Hercules'en med personellet ombord nåede til Skrydstrup, var de også lige ved at blive sendt videre mod en anden landingsplads. Men heldigvis var der så stort et hul i tågen, at det var muligt at lande alligevel. Medarbejderne blev budt velkommen af chefer og kolleger, og efter en kort velkomst i hangaren ved Eskadrille 727 kunne de tage hjem med deres familier.

Parade den 8. november

Den 8. november samledes alle de soldater, der har været udsendt til Sicilien, på Flyvestation Skrydstrup. Her mødte forsvarsminister Nick Hækkerup, forsvarschef Knud Bartels og chefen for Flyvertaktisk Kommando Henrik Røboe Dam op for at sige tak til både de udsendte samt resten af Flyvevåbnet og Forsvaret for den professionelle indsats.

FAKTA - OM LIBYEN-MISSIONEN

De danske F-16 Fighting Falcon landede på Sicilien klokken 11.40 den 19. marts 2011. To timer senere blev de meldt klar til at flyve missioner over Libyen. Dagen efter fløj de den første mission.

Missionen var i den indledende fase amerikansk-ledet og gik under navnet *Operation Odyssey Dawn*. Senere blev den overtaget af NATO og skiftede navn til *Operation Unified Protector*.

Bidraget var udsendt indtil udgangen af oktober, hvor det var danske fly, der fløj NATOs sidste mission over Libyen.

Under udsendelsen fløj de danske kampfly præcis 600 missioner, og 923 præcisionsbomber blev anvendt. Fire F-16 samt to reservestel har været udsendt med bidraget til Naval Air Station Sigonella på Sicilien. Hele 20 af de kampfly, som Flyvevåbnet råder over, har på skift været i luften over Libyen.

Cirka 350 personer har været udsendt fordelt på fire hold. Det dækker også over det danske bidrag til missionens operationscentre.

Hercules-transportflyet blev modtaget af crashtenderne fra Brand og Redning på Flyvestation Skrydstrup. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Syd)

Piloten HEK fortæller Danmarks Radio om sine oplevelser dagen før afgangen fra Sicilien. (Foto: Bo Nørgaard)

Der var også mediebevågenhed ved afgangen fra Naval Air Station Sigonella. Folk fra seks medier var dagen før rejst med Hercules til Sicilien for at være med under lukningen. (Foto: Bo Nørgaard)

Chefen for Flyvertaktisk Kommando, Henrik Røboe Dam, byder velkommen hjem og siger tak for en veludført mission. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Syd)

Chefen for Flyvertaktisk Kommando, Henrik Røboe Dam, og chefen for Fighter Wing Skrydstrup, Lars Smedegaard Kjøller, byder soldaterne velkommen hjem, da de stiger ud af flyet. Medierne var godt repræsenteret. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Syd)

Chefen for Fighter Wing Skrydstrup hilser på chefen for Flyvertaktisk Kommando (med ryggen til) den 8. november 2011. På denne dag var der parade på Flyvestation Skrydstrup for alle, der havde været udsendt i forbindelse med Libyen-missionen. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Syd)

Da tågen dagen efter lettede en anelse over Skrydstrup, blev F-16 kampflyene fløjet fra Flyvestation Karup til Flyvestation Skrydstrup. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Syd)

MED HERCULES-FOLKET I AFGHANISTAN

I oktober måned var Henning Jespersen-Skree fra Flyvevåbnets Fototjeneste Nord på besøg hos C-130 Hercules-bidraget i Afghanistan. Det er der kommet en masse flotte billeder ud af. Se nogle af dem her – og se flere på Flyvevåbnets Facebook-side.

Se flere billeder fra C-130 Hercules-bidragets arbejde i Afghanistan på Flyvevåbnets Facebook-side, www.facebook.com/flyvevaabnet (eller folg 2D-koden)

❶ *I cockpittet under indflyvning til Kabul International Airport.*
❷ *Når der arbejdes, arbejdes der hårdt, og når der er tid til det, slappes der af. Her med bordfodbold.*
❸ *Vinduerne bliver gjort rene for at sikre et godt udsyn.*
❹ *Gennemgang og kontrol af papirer.*
❺ *Alle må give en hånd med - her flytter de en generator.*
❻ *Med bil i lastrummet.*
❼ *Folk er på vej ombord på C-130 Hercules.*

❶

❷

❸

Aftenarbejde i cockpittet.

Hercules vaskes og vedligholdes.

Flyvevåbnet står på hænder for sine kunder og samarbejdspartnere.

Gods læsses ombord på C-130 Hercules i Kabul International Airport.

Hvilken kaffe byder du ...? Flyvere holder øje med Hercules, mens de nyder en kop mokka.

Forsøm læsning indhentes i en sjælden pause.

Der går en masse koordination og planlægning ind i at transportere mænd og gods rundt i Afghanistan

DER BLIVER HOLDT ØJE MED BALTISK LUFTRUM

Hele holdet i mål efter 50 kilometers march. Klokken er 0650 om morgenen, og med indlagte pauser tog det i alt 12 timer og 35 min. (Foto: Torben Christiansen, BOR, Skrydstrup)

Den 31. oktober overdrog Hold 1 NATO-opgaven med at overvåge det baltiske luftrum til Hold 2. Det første hold gør her status over deres del af *Baltic Air Policing (BAP) 2011.*

AF BRIAN JUNKER JENSEN, PRESSEOFFICER, BAP HOLD 1

Baltic Air Policing Hold 1 overtog kommandoen fra franskmændene ved en parade i begyndelsen af september, hvor det danske holds chef, major Kresten Dam Andersen (MES), fik overdraget en nøgle fra sin franske forgænger. Herefter fløj to danske F-16 og to franske Mirage 2000 forbi sammen for at markere, at det danske flyvevåben officielt havde overtaget ansvaret for at flyve *Air Policing* i de tre baltiske lande fra franskmændene.

Herefter gik det rigtig stærkt med at komme på plads. Holdet fandt utrolig hurtigt ind i en god arbejdsrytme, og det skyldtes blandt andet, at der var en del gengangere på holdene tilbage fra 2009, hvor Danmark sidst varetog opgaven.

Der var hele vejen igennem en rigtig god stemning, og personellet var særdeles positivt indstillet. Værkstedshumoren klikkede med andre ord fra dag ét. Chefen for holdet har en stor del af æren for det. Der var bred enighed om, at det var en god idé, at han ikke selv fløj missioner i perioden, og derfor kunne han bruge mere tid på at fornemme, hvad der rørte sig på holdet.

Missionerne

Der blev fløjet syv såkaldte *alfa scramblinger.* Det vil sige, at vores fly måtte i luften syv gange for at flyve skarpe missioner. Ellers blev der dagligt fløjet én *tango scrambling,* altså en træningsmission. Når der blev fløjet *tango scramblinger,* blev det hver gang målt, hvor længe piloterne brugte på at få flyene i luften. Det er et krav fra NATO, at flyene skal være i luften inden for 15 minutter, og det klarede piloterne nemt hver gang.

50 kilometers march

Vi blev af litauerne indbudt til at deltage i en 50 kilometer natmarch den 15. og 16. oktober. Ni fra holdet gennemførte denne march, som bliver kaldt *"On the road of fights and victories".* Det var en stor oplevelse at vise vores uniformer og Dannebrog frem under marchen. Der kom undervejs på ruten mange gode samtaler med litauerne, som var meget interesserede i at opmuntre os. De personer, som havde stået for marchen, havde virkelig gjort et stort stykke arbejde. Ved alle kontrolposterne undervejs var der personer iklædt historiske russiske, litauiske og tyske uniformer. Derudover var der køretøjer fra 2. verdenskrig samt pigtråd og bål, der gav det hele en historiske stemning denne nat.

For deltagelse i marchen fik vi efterfølgende et *Letter of Appreciation* - et diplom, der tilkendegiver vores indsats. Nogle taler sågar om at tage til Litauen igen næste år for igen at gå denne march. Jeg vil gøre mit bedste, for at det kommer i stand.

Flyvevåbnet har været udsendt i *Baltic Air Policing* siden september og har opgaven indtil januar.

Den svenske ambassadør til Litauen besøgte danskerne på Hold 1. Her skærer MES kagen for til ambassadøren. (Foto: Brian Junker Jensen)

Overdragelsesparaden er nået til vejs ende. I forreste række til venstre står MES med nøglen, som blev overdraget fra franskmændene. (Foto: Brian Junker Jensen)

FLYVEVÅBNET DONERER
TANKBILER TIL SERBIEN

I september måned 2011 drog seks flyvere til Serbien med to ældre, men velfungerende flytankbiler, som de skulle donere til det serbiske flyvevåben.

AF SØREN M. JENSEN OG LARS KRISTENSEN

Allerede tilbage i 2009 donerede Flyvevåbnet de første flytankbiler til det serbiske flyvevåben. Dengang blev serberne stillet flere i sigte, og i september 2011 var det blevet tid til endnu en leverance.

Der blev tale om to 24.000 liters Scania-tankbiler, som efter at have kørt på dispensation i Danmark et stykke tid nu er blevet erstattet af andre, der lever op til lovens krav om en dobbelt-skroget tank. Bilerne er dog samtidig i så god stand, at deres resterende levetid er på minimum fem år ved almindelig brug, og derfor var de egnede til en donation.

At donere tankbiler er imidlertid en længere proces, blandt andet fordi både bilerne og det tilhørende materiel skulle gennemgås grundigt. Planlægningen startede således allerede i foråret 2011.

Aktive serbere

De serbiske kolleger var ligeledes meget aktive. En mindre delegation kom til Aalborg for at se på bilerne i nogle dage i maj. Dette resulterede i et dejligt gensyn og udveksling af minder fra donationen i 2009.

Torsdag den 1. september 2011 begyndte så turen til Serbien. Egentlig en almindelig våd og halvkold dansk sommermorgen, men alligevel ikke en dårlig én af slagsen, for det var dagen, hvor seks mand fra tre flyvestationer skulle på tur med to tankbiler og en følgebil. Destinationen var flyvestationen Batajnica i Serbien lige uden for Beograd. En køretur på godt og vel 2.200 kilometer. Efter en overnatning i Tyskland krydsede bilerne den serbiske grænse kl. 10.00 næste formiddag. Serberne tog godt imod, og gensynsglæden var stor. Nu skulle bilerne gøres klar og officielt overdrages til Serbien.

Det skete ved en ceremoni på Batajnica basen. Ved ceremonien deltog den danske ambassadør i Serbien, Mette Kjuel Nielsen, den serbiske vice-forsvarsminister og officerer fra Serbien og Danmark. Efter overdragelse og ceremoni havde serberne arrangeret en officiel middag. Vi fik lejlighed til at gense alle de serbere, som var med i Danmark i 2009. Det var en rigtig dejlig aften. Selvom det ikke er alle serbere, der taler engelsk, så kommer man rigtig langt med tegnsprog og en gebrokken blanding af dansk, engelsk og serbisk.

Retur til Danmark

Mættede af indtryk og oplevelser gik turen tilbage til Danmark. Den startede fra Beograd onsdag middag efter en god nats søvn og forløb problemfrit hjem til Danmark.

Det har været en helt særlig oplevelse, og alle har fået mange indtryk med hjem. Serberne er meget gæstfri og taknemmelige. Hvis ikke det danske flyvevåben havde doneret tankbiler til serberne, havde de stort set ikke haft nogen tankbiler eller andet materiel til formålet. De forsøger at renovere og genopbygge deres land, men den økonomiske formåen er begrænset. Det serbiske folk er stolt, men ydmygt og taknemmeligt. Vi har fået et helt særligt forhold til vore serbiske venner, og derfor ser vi frem til næste donation. Den forventes gennemført i 2012/2013.

Sluttelig skal der lyde en stor tak og ros til alle, der gjorde donationen mulig. Tak for indsatsen og jeres store arbejdsiver.

Der er opstået varme venskaber mellem serbere og danskere i forbindelse med samarbejdet om tankbilerne. (Privatfoto)

Tankvognene bliver gjort klar efter ankomsten til Serbien. (Privatfoto)

Playas, New Mexico: Simon Tollerud taler med en A10 Thunderbolt med kaldesignalet "SANDY 1" via den amerikanske CSAR-nødradio "C-SEL". (Privatfoto)

TROOPS IN CONTACT, REQUEST CLOSE AIR SUPPORT...

Flyvevåbnet sendte i oktober to mand fra Air Force Training Centre af sted til Davis-Monthan Air Force Base i Arizona, USA, for at deltage i øvelsen Angel Thunder 2011. Øvelsen har fokus på at hente folk ud fra fjendtlige områder. Her er en beretning fra øvelsen.

AF SIMON TOLLERUD

Øvelsen Angel Thunder har til formål at træne redningsenheder i at finde og hente isoleret personel ud fra områder, hvor det er farligt at være. Vi var to fra Flyvevåbnet, der deltog med det formål at træne, vedligeholde og ikke mindst forny vores færdigheder og viden inden for Combat Search And Rescue (CSAR). Til hverdag underviser og træner vi i det på kurser ved Air Force Training Centre.

Vi nærmer os slutningen af den 13 dage lange øvelse. Den afsluttende fase udspiller sig i træningsbyen Playas i New Mexico. Natten har sænket sig over den stadig varme ørken; vi er på patrulje og kommer kørende igennem byens mest fjendtlige del.

- Booom, lyder det pludselig højt, da vores køretøj bliver ramt af en eksplosion fra en vejsidebombe, og vi ikke kan komme længere. Vi ved, der er fjender i området, og vi vil ikke ende som skydeskiver ved bilen, så vi søger efter skjul.

Vores fire-mands gruppe bliver splittet. Som en del af øvelsen løb de to andre en anden vej. Min makker Brian og jeg tager flugten mod det nærmeste hushjørne, hvor vi kan få styr på situationen.

– *Any aircraft, any aircraft, this is DINGO34. Troops in contact. Request close air support,* melder jeg med det samme over radioen. To A10 Thunderbolt-kampfly svarer og tilbyder straks deres støtte. De to fly er dog stadig 10 minutter væk, og vi vurderer, at vi ikke kan blive her, så vi tager flugten gennem byen. Vi sniger os rundt langs husene i den store by, og flyene, som nu er over hovedet på os, forsøger at hjælpe med at finde en sikker

De to danskere og en gruppe amerikanske pararescue jumpers i en HH-60G Pave Hawk helikopter. Danskerne er lige blevet samlet op. (Privatfoto)

rute. De bliver støttet af et *AWACS*-fly og et *Joint STARS*-fly, og vi kan høre på nettet, at de melder om fjender i området, hvor vi befinder os. Vi skal snart finde ud af, at fjendestyrken skyder med 5,56mm plastickugler. Og at de har lugtet danskerblod.

Contact, contact - fjenden har pludselig fået øje på os, og vi spurter af sted. Man kan høre projektilerne suse hen over hovederne på os, men vi bliver heldigvis ikke ramt. Vores A10'ere ovenover får dog hurtigt fjernet fjenden, og vi kan ånde lidt lettede op. Der er nu gået en time, hvor vi har flygtet rundt i byen, og de to *HH-60G Pave Hawk*-helikoptere er ét minuts flyvning væk.

Vi får kaldt helikopterne ind i udkanten af byen. Da de lander, stormer der fire amerikanske *pararescue jumpers* ud og hiver os med ind i helikopteren. 60 sekunder senere sidder Brian og jeg og smiler storsvedende til hinanden, da vi letter. Vi bliver fløjet til en fremskudt base, hvor en Chinook-helikopter venter på os for at flyve os det sidste stykke hjem til hovedbasen."

Dette var vores sidste aktie i årets *Angel Thunder*. Vi ser tilbage på en øvelse, hvor vi har fået en masse ny viden, men vigtigst af alt har vi fået bekræftet, at vi er godt med i udviklingen på vores eget nationale CSAR-kursus.

"VI VURDERER, AT VI IKKE KAN BLIVE HER, SÅ FLUGTEN GÅR GENNEM BYEN. VI SNIGER OS RUNDT LANGS HUSENE I DEN STORE BY."

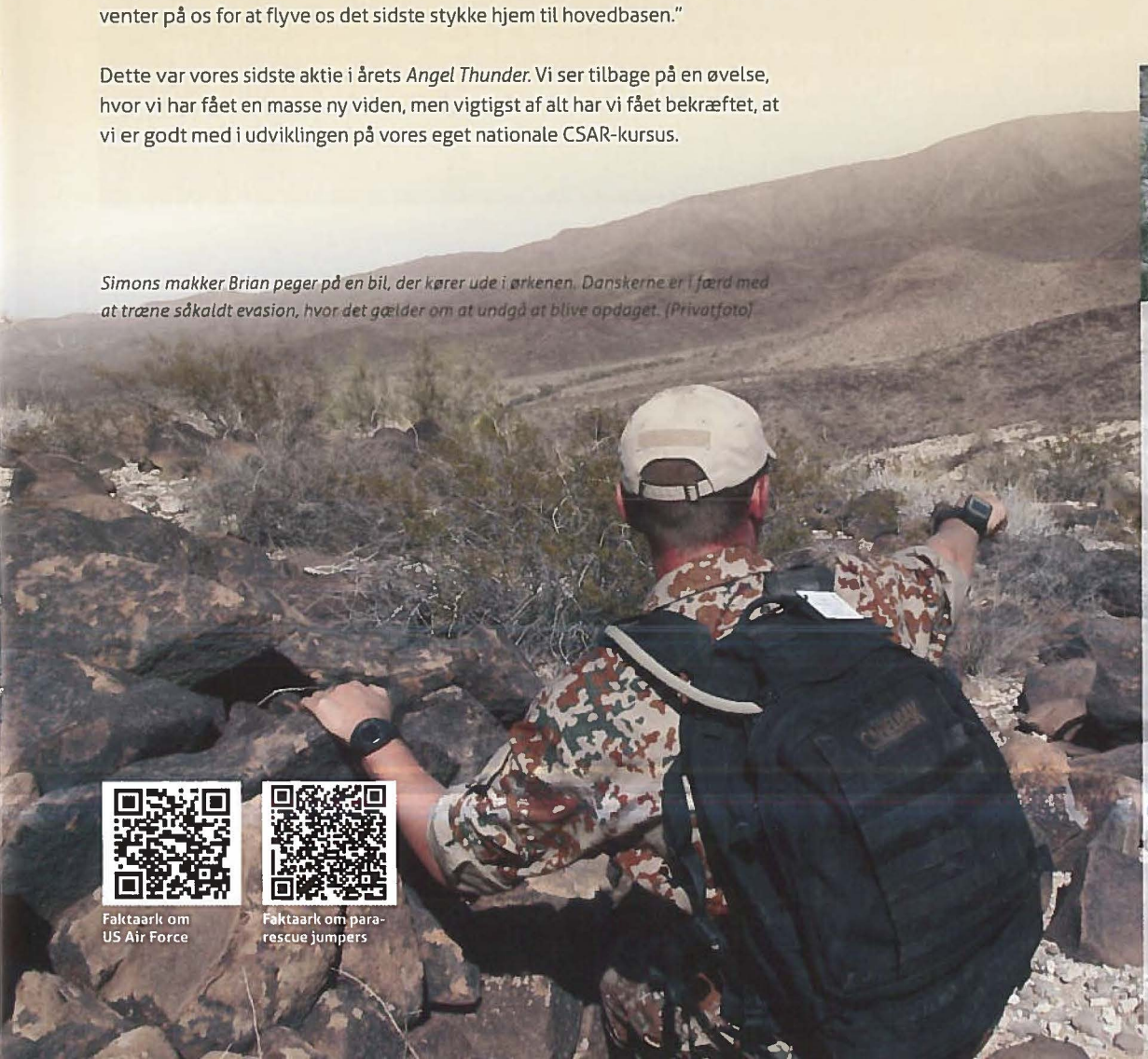

Simons makker Brian peger på en bil, der kører ude i ørkenen. Danskerne er i færd med at træne såkaldt evasion, hvor det gælder om at undgå at blive opdaget. (Privatfoto)

ORDFORKLARING:

- *Any aircraft* = danskerne kalder til et hvilket som helst fly i nærheden.
- *DINGO35* = danskernes kaldenavn på radioen.
- *Troops in contact* = soldater i føling. At være i føling (contact) betyder at være i kamp med fjenden.
- *AWACS* = Airborne Warning and Control System, et kontrol- og varslingssystem på vinger.
- *Joint STARS* = Joint Surveillance Target Attack Radar System, en kommando- og kontrolfacilitet på vinger.
- *Pararescue jumpers* = soldater, der er specialiserede i at undsætte folk, og som har et meget højt niveau ift. at yde førstehjælp.

Læs mere om *pararescue jumpers* på www.af.mil/information/factsheets/factsheet.asp?fsID=4486 (eller brug 2D-koden)

Læs mere om de nævnte amerikanske fly på US Air Forces hjemmeside: www.af.mil/information/factsheets (eller brug 2D-koden)

Faktaark om US Air Force

Faktaark om pararescue jumpers

For Værkstedsgruppen på FSN Karup har en af de senere års store opgaver været istandsættelse af denne Firefly T.T. Mk. 1. På billedet ses, hvordan den så ud, da den kom til Karup. I dag er den klar til maling, og til næste år vil den kunne ses på Flyvevåbenmuseet. (Foto: FLYHIS)

TINGENE SKAL KUNNE VISES FREM

Man skal kende sin fortid for at forstå sin samtid og for at kunne planlægge sin fremtid. Det er filosofien bag det store arbejde, der bliver gjort i Flyvevåbnets Historiske Samling.

AF BENT AALBÆK-NIELSEN

Flyvevåbnets Historiske Samling (FLYHIS) har mange frivillige hænder, men der kan sagtens bruges flere, for der er rigtig meget at tage fat på. Det gælder indsamling af alle former for materiel, billeder og beretninger med relation til Flyvevåbnet. Der ligger stadig rigtig meget rundt omkring, og i forbindelse med de senere års nedlæggelse af flyvestationer og enheder er det væltet ind med alskens ting og sager.

Det har så igen skabt et behov for registrering. Det er nødvendigt at få skabt en let tilgængelig oversigt over alt det, som allerede ligger i magasinerne. Man må vide præcist, hvad og hvor det er, så det kan hentes frem, når der er brug for det. Til det formål er der udarbejdet et computer-baseret registreringsprogram, og der ligger en rigtig spændende opgave i dette registreringsarbejde.

Men det er jo ikke et mål i sig selv at lægge mest muligt i depoter. Tingene, billederne, beretningerne skal bruges – dels til at dokumentere Flyvevåbnets historie og dels til at formidle den.

Tingene skal altså kunne vises frem. Men det kræver i de fleste tilfælde, at de bliver sat i stand. Det gælder hele fly, køretøjer eller andet, som skal restaureres, og det skal der fagfolk til – pensionister, som gennem deres arbejde i Flyvevåbnet har erhvervet sig al den viden og kunnen, som er nødvendig for at få en bunke skrot til at ligne nyt fra fabrikken. Prøv engang at kigge indenfor på Flyvevåbenmuseet i Stauning, og se, hvor imponerende flot det kan gøres.

Arbejdsgrupperne

Til at tage sig af de mange opgaver er der dannet arbejdsgrupper og foreninger, hvor de fleste medlemmer er pensionister. På Aalborg, Karup og Skrydstrup har grupperne lokaler og faciliteter til rådighed på flyvestationerne. Det havde man også tidligere på Værløse; men efter at flyvestationen blev nedlagt, har pensionistforeningen dér ført en vanskelig tilværelse, og i dag har den primært til huse i Jonstrup-lejren. Det har dog ikke forhindret en gruppe af Catalina-specialister i at påtage sig det meget store og krævende arbejde med at adskille den Catalina, som stod på Danmarks Tekniske Museum i Helsingør og senere med at samle den i Stauning.

Særlig tilknytning til Flyvestation Skalstrup har foreningen "Luftforsvarets Veteraner", som især beskæftiger sig med tidligere tiders kontrol- og varslingstjeneste og med det jordbaserede luftforsvar. De har gjort en meget stor indsats i forbindelse med oprettelsen af Koldkrigsmuseet på det tidligere Stevnsfort, og i dag er de engagerede i den daglige drift og vedligeholdelse af museet.

Der er desuden to grupper, som ikke har deres oprindelse i Flyvevåbnet, men som bygger på en stor interesse for fly og flyvning. Den ene er et hold med skiftende elever på den kommunale ungdomsskole i Ringkøbing-Skjern Kommune. Med imponerende flotte resultater har dette hold sat den Meteor F Mk.8 og den

Sikorsky S-55C, som står på Flyvevåbenmuseet, i stand. Den anden gruppe, der kalder sig "Jagergruppen" i Stauning, har også stået for flere restaureringsarbejder – blandt andet med malerarbejde på førnævnte Catalina.

FLYHIS HQ

Hovedkvarteret for FLYHIS ligger i Gedhus med Flyvestation Karup som nærmeste nabo. Herfra ledes og støttes FLYHIS-aktiviteterne landet over af FLYHIS' leder, seniorsergent Lars Søe-Jensen, med hjælp fra et par ansatte og et hold af frivillige pensionister, som møder op hver onsdag.

I Gedhus råder FLYHIS over et antal bygninger med kontorer, arkiver og magasiner, som i dag rummer et utal af effekter. Det er ti tusinder af fotos, film og videoer, masser af logbøger og personlige beretninger, manualer for stort set alt, hvad der har været i brug i Flyvevåbnet, uniformer, våben og udstyr, instrumenter, køretøjer, dele af fly og sågar hele fly. Jo, også her er der brug for flere hænder og hjerner til at få alt dette registreret og beskrevet. Men man er godt på vej.

Specielt når det drejer sig om de utroligt mange fotos, som ligger i FLYHIS' arkiver, er et særligt initiativ i gang. Det drejer sig om oprettelse af grupper rundt på flyvestationerne, som vil påtage sig at gå materialet igennem og søge at finde ud af, hvad eller hvem billederne forestiller. Der er stillet scannere til rådighed for disse grupper, så billederne kan blive scannet ind og gemt elektronisk sammen med beskrivelserne. Kun derved kan billederne bevare en værdi for eftertiden. Det er et højt prioriteret arbejde, og FLYHIS efterlyser folk, der kunne tænke sig at være med.

Det skal ses

Da der ikke er meget ved at samle en masse effekter ind, uden at nogen ser dem, er formidling et vigtigt element i FLYHIS' arbejde. Flyvevåbenmuseet i Stauning har stort set alle deres udstillede effekter via FLYHIS. Og samlingerne i Gedhus giver mulighed for at opbygge skiftende temaudstillinger med fokus på særlige begivenheder eller specielle sider af Flyvevåbnets aktiviteter.

Men FLYHIS leverer også effekter til mange andre museer og udstillinger rundt i landet. Blandt dem kan nævnes Garnisonsmuseet i Aalborg og museerne på Stevnsfortet og Langelandsfortet.

Et større projekt for næste år er markeringen af, at 2012 er hundredåret for starten på dansk militær flyvning. Det vil blandt andet ske med en specialudstilling i forbindelse med Flyvevåbnets Air Show på Flyvestation Aalborg og på Kløvermarken på Amager, der jo er stedet, hvor det hele begyndte.

Læs mere om Flyvevåbnets Historiske Samling på nettet: www.flyhis.dk (eller følg 2D-koden).

www.flyhis.dk

En af de større opgaver for arbejdsgruppen på FSN Aalborg va istandsættelsen af denne F-86D Sabre, som her er klar på blo vognen til transporten til Garnisonsmuseet. (Foto: FLYHIS)

En af de store og meget vigtige opgaver for arbejdsgrupperne er registreringen af de mange effekter. Her er arbejdet i gang hos Team Tordenjet på FSN Skrydstrup. (Foto: FLYHIS)

Det var en kæmpeopgave, som holdet fra Værløse påtog sig, da Catalinaen skulle adskilles og transporteres fra Helsingø til Flyvevåbenmuseet og derefter samles dér. (Foto: FLYHIS)

En fællesopgave er samling og senere adskillelse og klargøring til transport af denne F-16 i "saml-let udgaven", som her ses under opstilling ved Rosenborg Slot i forbindelse med et kultur-arrangement i København. (Foto: FLYHIS)

Aktiviteterne i FLYHIS nyder stor bevågenhed fra Flyvevåbnets øverste ledelse. Billedet her er fra det seneste årlige møde i Gedhus for lederne af arbejdsgrupperne m.fl. Og som det ses, var CH/FTK GM Henrik Dam, stabschefen BG Steen Hartov og CH/LESEK OL Leif Giebel til stede ved den lejlighed. (Foto: FLYHIS)

FORSTÅELSE FOR ØVELSER OMKRING RØMØ

Onsdag den 7. september var der fyraftensmøde på Skydeområde Rømø. Her kunne lokalbefolkningen få mere at vide om Flyvevåbnets ønske om at flyve mere over området efter mørkets frembrud.

AF STEFFAN FROSTHOLM

Der var sat telt op for at skærme deltagerne mod den kolde blæst, da der var fyraftensmøde på skydeområdet på Rømø onsdag den 7. september. Deltagerne var pakket godt ind i deres overtøj, og det ruskede gevaldigt i teltdugen, da de i små grupper fandt sig til rette på de opstillede bænke.

Anledningen til fyraftensmødet var, at Flyvevåbnet i samarbejde med Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste har søgt Miljøstyrelsen om lov til at flyve flere træningsmissioner omkring Rømø efter mørkets frembrud. I den forbindelse er der også planer om at lukke en større del af luftrummet for civil flytrafik. Da planerne blev kendt, opstod der imidlertid flere misforståelser, og formålet med mødet var at mane disse til jorden - blandt andet om, hvorvidt det lukkede luftrum ville betyde begrænsninger for redningshelikoptere.

Fra bænkene fulgte deltagerne med i oplæg fra folk med tilknytning til øvelsesområdet på Rømø. På trods af de lidt primitive forhold i teltet forløb PowerPoint-præsentationerne uden problemer.

Øvelser er nødvendige

- Det er en kendsgerning, at vi larmer, og jeg ved godt, at vi af og til kommer til at genere nogle mennesker. Men I skal vide, at vi gør det for at få så dygtige F-16 piloter som muligt, samtidig med at vi generer mindst muligt, sagde major Hans Peter Bagger under sit oplæg. Han lyder også pilotnavnet BAN og er chef for kampflysektionen i Flyvertaktisk Kommando.

- For at kunne udnytte F-16 flyet og piloterne bedst muligt, skal der trænes efter de forhold, de er i, når de er på missioner. Vores moderne F-16 gør det muligt at flyve i stor højde om natten og samtidig ramme. Det vil vi gerne træne, for det er virkeligheden, når vi kommer på missioner, tilføjede han.

Der er søgt om dispensation til at flyve 40 dage om året mellem klokken 18 og 24. I den tidligere støjbekendtgørelse måtte der slet ikke flyves efter klokken 18. Deltagerne på mødet fik dog at vide, at Flyvevåbnet ikke forventer, at der bliver fløjet alle 40 dage. Alene vejret vil forventeligt sætte en stopper for flyvninger mange dage, da perioderne for flyvning i mørke vil ligge i november og februar. Derfor regner Hans Peter Bagger med, at det reelt drejer sig om cirka 20 dage om året.

- Vi vil kun flyve det antal timer, som netop er tilstrækkeligt, og vi lægger disse ture så tidligt på aftenen som mulig. Dermed håber vi at genere så få som muligt, sagde han.

Deltagerne fik også at vide, at selvom en større del af luftrummet lukkes for civil lufttrafik i forbindelse med øvelser, så har en redningshelikopter altid førsteret til luftrummet i forbindelse med redningsaktioner.

Forklaringerne blev modtaget positivt. Generelt udtrykte deltagerne tilfredshed med samarbejdet med Forsvaret, og der var ikke nogen af de fremmødte, der havde klager over ønsket om flere mørkeflyvninger. Nogle ser endda øvelserne som en turistattraktion på øen.

Major Hans Peter Bagger fortalte deltagerne om Flyvevåbnet og Forsvarets ønsker omkring Rømø. (Foto: Steffan Frostholm)

JOBOPSLAG:

Soldaterforening skal skifte adresse

Flyvevåbnets Soldaterforening (FSF) er på jagt efter en forretningsfører. Den nuværende, Harry Sørensen, er fyldt 70 år, og efter sammenlagt 18 år har han besluttet sig for at overdrage hvervet.

AF FLYVEVÅBNETS SOLDATERFORENING

Det er blevet tid til, at Flyvevåbnets Soldaterforening (FSF) skal finde sig en ny forretningsfører. Hvervet som forretningsfører er meget afvekslende, og som forretningsfører er du den, der holder styr på kartoteket med de mere end 2000 medlemmer, sørger for at de får medlemsbladet PROPEL, at de får en hilsen på deres runde fødselsdage, at både medlemmer og andre tidligere flyversoldater bliver inviteret til jubilæum hvert femte år, du er foreningens kasserer, og endelig er du også sparringspartner for forretningsudvalget. I gennemsnit kræver det et par arbejdsdage om ugen.

Forretningsføreren deltager i forretningsudvalgets møder hvert år i januar og april, samt i repræsentantskabets møde i efteråret. Desuden deltager han ved uddelingen af Flyversoldatens Ur ved hjemsendelsen af hvert hold værnepligtige og i diverse møder med Flyvevåbnet.

Foreningens historie

Flyvevåbnets Soldaterforening blev stiftet i 1940 – 10 år før Flyvevåbnet så dagens lys.

At det var muligt skyldtes, at både Hæren og Søværnet havde haft flyvertropper siden tiden omkring 1. verdenskrig. Og det var veteraner fra disse, der indså behovet for, at soldaterkammeraterne fra disse og andre tilknyttede værn fik et sted at mødes for at mindes soldatertiden og for at holde kammeratskabet ved lige.

Foreningens repræsentantskab er valgt af de landsdækkende afdelinger og er foreningens højeste myndighed. Det vælger et forretningsudvalg på syv personer, som har til opgave at føre repræsentantskabets beslutninger ud i livet samt at varetage foreningens daglige drift. Samme udvalg ansætter forretningsføreren.

Hvilke kvalifikationer ønskes?

Forretningsføreren skal være en interesseret, ansvarsfuld, kreativ og fleksibel person med kendskab til edb-regnskab og -kartoteker på brugerniveau.

Hvis pågældende har eller har haft sin daglige gang i Flyvevåbnet, anses det som en fordel.

Da forretningsførerens adresse også er Flyvevåbnets Soldaterforenings adresse, kræves der plads til et hjemmekontor med dertilhørende kontormaskiner og arkiver samt faste kontortider dagligt eller ugentligt.

Det er også nødvendigt med et par ledige garderobeskabe til foreningens reklameartikler, som forretningsføreren varetager salget af til afdelinger og medlemmer.

Honorar og flere oplysninger

Flyvevåbnets Soldaterforening stiller naturligvis det fornødne kontorudstyr og programmer til rådighed. Jobbet vil blive honoreret med et passende beløb efter nærmere aftale mellem ansøger og forretningsudvalget.

Flere oplysninger om jobbet som forretningsfører i Flyvevåbnets Soldaterforening kan fås ved henvendelse til Harry Sørensen på telefon 98 92 07 95 og på **fsf@propel.dk**

DELTE ERFARINGER LETTER ARBEJDET MED HR

HR-medarbejdere fra Forsvaret samledes til konference i Nymindegab to dage i uge 40. Her arbejdede de med udfordringerne omkring internationale operationer og kompetenceudvikling. Medarbejderne delte en masse erfaringer, og det kan gøre arbejdet mere målrettet i fremtiden.

AF STEFFAN FROSTHOLM

HR-medarbejderne i Flyvevåbnet fik tid til at snakke med hinanden på tværs af enhederne. (Foto: Steffan Frostholm)

Begge dage blev der arbejdet i grupper, hvor problemer blev diskuteret og erfaringer blev udvekslet. (Foto: Steffan Frostholm)

To dage i uge 40 var Human Resource (HR)-medarbejdere fra Forsvaret samlet til Flyvevåbnets HR-konference i Nymindegab. Formålet var primært at dele erfaringer og viden, og en væsentlig sidegevinst var, at netværket mellem HR-medarbejdere i Flyvevåbnet og andre samarbejdspartnere i Forsvaret blev styrket.

- Netværk er jo vigtigt, og det er det, der gør, at vidensdelingen også kan bruges bagefter. Så det er to sider af samme sag. Men det primære formål er at dele viden, forklarer major Michael Mogensen, der er chef i HR Strategi- og Policy-sektionen i Flyvertaktisk Kommando.

Netop vidensdelingen har været efterspurgt af HR-medarbejderne, og det var også derfor, der sidste år blev afholdt HR-konference i Flyvevåbnet for første gang. Mange enheder i Flyvevåbnet havde nemlig en fornemmelse af, at der i andre enheder allerede sad folk og gjorde noget, som man selv prøvede at finde en løsning på. I år ville man gerne bygge videre på succesen fra sidste år.

I løbet af de to dage var der daglige temaer; internationale operationer (INTOPS) første dag og kompetenceudvikling på dag to. Der blev arbejdet i grupper med forskellige underemner som administrativ forvaltning og støtteordninger, herunder psykologisk støtte i forbindelse med INTOPS. På andendagen blev der blandt andet arbejdet med kompetencemidler, kompetenceudviklingsstrategi og læringseffekt.

Deltagerne var delt op i grupper, så de arbejdede sammen med medarbejdere fra andre enheder. På den måde kunne man lære af hinandens erfaringer, og deltagerne kunne sammen spore sig ind på, hvad de gerne ville vide mere om.

Opmærksomhed på HR's rolle ved INTOPS

Den første dag var internationale operationer (INTOPS) temaet. Dagen startede med foredrag fra to, der tidligere har været udsendt for Flyvevåbnet.

Claus Holland fra Forsvarsakademiet var udsendt på *Operational Mentor and Liaison Team* (OMLT) i Afghanistan i 2010. Han fortalte om sine oplevelser med udsendelse, og hvor han havde oplevet problemer i forbindelse med sin udsendelse. Han fremhævede især tiden efter udsendelsen som et problem. Hverdagen var jo gået videre på arbejdspladsen hjemme i Danmark, og andre løste nu de opgaver, Claus Holland tidligere havde.

Efterfølgende kom turen til Kurt Hansen, der er presse- og informationsofficer ved Fighter Wing Skrydstrup. Han var været udsendt adskillige gange. Han fremhævede blandt andet, at det er vigtigt, at folk i god tid ved, at de skal udsendes. Men også at de ved, hvornår de kommer hjem fra udsendelse, og hvad de kommer hjem til.

HR-medarbejderne på konferencen fandt frem til især ét område, som er vigtigt at fokusere på i forbindelse med INTOPS: Der skal være større fokus på at hjælpe folk i gang, når de kommer hjem fra udsendelse. Under udsendelsen skal de udsendte medarbejdere have kontakt med dem derhjemme og kunne følge med i, hvad der sker i afdelingen. Og medarbejderne skal vide, hvad de skal lave, når de kommer hjem igen. Nogle oplever nemlig det at komme hjem fra en INTOPS som at komme tilbage efter at have været på videreuddannelse i længere tid eller at komme tilbage fra barsel. Der er ikke længere samme behov for en, da andre nu har overtaget ens opgaver.

Oberstløjtnant Lars Hoffmann deltog også i konferencen i sin nye rolle som chef for HR-sektionen i Flyvertaktisk Kommando. (Foto: Steffan Frostholm)

Bliv endnu dygtigere

Kompetenceudvikling var temaet på dag nummer to. Her fandt HR-medarbejderne ud af, at det er vigtigt at "sælge" kompetenceudvikling, både over for medarbejdere og chefer. Her fortalte Air Control Wing om gode erfaringer, som andre enheder i Flyvevåbnet kan drage nytte af, hvis de også ansøger om midler til kompetenceudvikling.

Over for den enkelte medarbejder skal kompetenceudvikling sælges som en mulighed for at blive bedre og dygtigere, ikke som noget der er behov for, fordi medarbejderen er for dårlig til sit job. Cheferne skal vide, at ved at styrke den enkelte medarbejder styrker man også hele afdelingen.

Viden med hjem

HR-medarbejderne i Flyvevåbnet fik delt mange af deres erfaringer på konferencen, og Michael Mogensen var efterfølgende godt tilfreds:

- Der kom rigtig mange gode konkrete ting ud af konferencen. Særligt den opsamling vi havde til sidst, hvor vi fik samlet op på, hvad HR-medarbejderne havde fået ud af konferencen. De gav klart udtryk for, at de ville gå hjem og bruge noget af det, de havde lært af de andre. Det synes jeg var det konkrete udbytte af konferencen, sagde han.

En anden, der fik meget viden med sig fra konferencen, var oberstløjtnant Lars Hoffmann. Han er ny chef for HR-sektionen i Flyvertaktisk Kommando. Han vil blandt andet gøre en indsats for at markedsføre HR med ord, som alle forstår. Det gør sig også gældende for kompetenceudvikling. Og så mener han, at det er et fælles ansvar at støtte under internationale operationer:

- Støtten før, under og efter er ikke kun et HR-ansvar, men også et chefansvar. Det gælder både chefen, der tager med ud, og den chef, der sender medarbejderen af sted. Det er selvfølgelig et samarbejde med HR. Jeg indikerer ikke, at cheferne ikke kan løse den opgave, tværtimod. Men cheferne eller HR må ikke tro, at de står alene. De skal hjælpe hinanden, fastslår Lars Hoffmann.

FAKTA

De deltog i konferencen

- Medarbejdere fra Flyvevåbnet
- Forsvarets Personeltjeneste
- Militærpsykolog fra Forsvarets Sundhedstjeneste
- Forsvarets Center for Arbejdsmiljø
- Statens Center for Kompetenceudvikling
- Forsvarskommandoen
- Wing Reserven

- I den daglige tjeneste kan jeg godt tage mig selv i at distancere mig fra, at jeg er militært ansat. Men under den årlige VME og nu, hvor vi er skrevet på en liste til eventuel udsendelse, er jeg helt bevidst om soldaterrollen, siger sergent og flyveinformationsoperatør Helene Holk Jensen. (Foto: Arne Bach Nielsen)

Eskadrille 515 klar til ørkenuniform

I kontrolcentralen i Kastrup Lufthavn er der ingen synlig forskel på hverken opgaver eller påklædning hos de civile eller de militære ansatte. Men Eskadrille 515's medarbejdere skiller sig dog alligevel ud ved at kunne sendes ud i internationale missioner.

AF ARNE BACH NIELSEN, ACW

Eskadrille 515's flyveledere og flyve-informations-operatører koordinerer en smidig afvikling af civil og militær lufttrafik i Danmark. At give militære fly flyveinformationer i et fælles civilt/militært luftrum er også en vital service, som eskadrillen leverer. Men hvad har det med opgaver i missionsområder at gøre?

- I et missionsområde kan Eskadrille 515 bidrage med en kapacitet, der kan behandle flyveplaner og yde flyveinformationstjeneste. For eksempel er Afghanistan jo mere og andet end en stor kampzone. Der er også en betragtelig andel af civile flyvninger, hvor piloterne ikke spiller med på de militære procedurer og frekvenser, forklarer chefen for Eskadrille 515, major Niels Poul Petersen.

Han mener, at det blandt andet er i den forbindelse, at eskadrillens mangeårige ekspertise fra arbejdet i Danmark kan gøre en forskel inden for flyvesikkerhed og optimal udnyttelse af et luftrum i et missionsområde.

Trods det daglige arbejde i den civilt-dominerede kontrolcentral beliggende et stenkast fra Kastrup Lufthavns virvar af taxi- og startbaner gennemgår Eskadrille 515's folk - som alle andre soldater - hvert år Vedligeholdende Militær Enkeltmandstræning, i daglig tale VME. Og der er allerede lavet en prioriteret liste, hvor eventuelle kommende udsendte er ført på.

- Der er på ingen måde besluttet noget, men vi er naturligvis klar. Det kan umiddelbart være svært at se, hvordan det rent bemandingsmæssigt skulle kunne hænge sammen, da vi pt. mangler fire medarbejdere. Men jeg er optimistisk med hensyn til, at vi i løbet af 2012 kommer op på næsten fuld bemanding, siger Niels Poul Petersen.

Han glæder sig samtidig over, at medarbejderne aldrig står tilbage for at give den en ekstra skalle, når det er nødvendigt at dække hinandens vagter. Det er også nødvendigt, hvis de skal på mission, for ligesom ved alle andre enheder må de, der bliver hjemme, løbe hurtigere, når deres kolleger er udsendt. ■

Hercules får fast rolle i Afghanistan

Rollen for Flyvevåbnets Hercules transportfly i Afghanistan ændrer sig fra årsskiftet.

AF KAVEH SHAMSHIRI-PETERSEN, ATW

Fra årsskiftet skal et C-130 Hercules fly fra Air Transport Wing Aalborg (ATW) udstationeres fast i Afghanistan. Flyet vil indgå som en del af koalitionens flypulje – det såkaldte *Intra Theatre Airlift System* (ITAS).

Der er mange gode grunde til at vægte brugen af transportfly højt i Afghanistan: De store afstande i forening med elendig infrastruktur og den generelle sikkerhedssituation betyder, at flytransport er en hjørnesten i at kunne få operationerne til at køre. Her spiller Hercules en vigtig rolle. Flyet har nogle unikke egenskaber, som det kan udnytte i Afghanistan. For eksempel kan det starte og lande på mindre, improviserede landingsbaner, hvor underlaget nogle gange er grus. C-130 Hercules kan tillige bruges under mange forskellige vejrforhold og temperaturer.

Opgaven bliver lidt anderledes end de hidtidige korte udsendelser, når bidraget bliver tilmeldt ISAF-styrkens *(International Security Assistance Force)* flypulje i stedet for at være udsendt til primært at løse transportopgaver for danskerne som hidtil. Indtil nu har korte udsendelser hovedsageligt haft det formål at flytte danske soldater fra Hæren i de perioder, hvor der blev skiftet hold, eller hvor mange skulle til og fra orlov, og ekstra transportkapacitet er så udbudt til koalitionens brug.

Ændringen kommer blandt andet, fordi Forsvaret forventer snart at kunne flyve gods og muligvis også passagerer direkte fra Danmark til Camp Bastion uden at mellemlande i Kabul undervejs. Det vil naturligt gøre transportopgaven for Danmark mindre og frigøre flyet til at transportere for andre lande. Ved at være tilmeldt ITAS får Danmark således fuld anerkendelse i koalitionen for det store arbejde, man i forvejen udfører i området.

For Air Transport Wing betyder det, at udsendelsesmønsteret ændres fra at være fire enkeltmissioner á 6-10 ugers varighed til at være en fast udsendelse delt op på (forventeligt) fire hold af cirka 13 ugers varighed. ATW ser meget fortrøstningsfuldt på opgaven. Personellet er klar, og wingen har de nødvendige kapaciteter og kvalifikationer til at begynde på den proces, som skal styre både planlægning, opstilling, udsendelse og hjemtagelsen af bidraget..

Skiftetid i Camp Bastion, Helmand. Passagerer fra Kabul stiger ud, og andre til Kabul stiger ind. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Nord)

Sommetider er det nødvendigt at rydde op i selv et stort transportfly. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Nord)

Aftenarbejde ved Hercules i Kabul International Airport (KAIA). (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Nord)

C-130 Hercules kan have en nyttelast på op til godt 18 ton eller 128 personer. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste Nord)

De to officerer fra FLOS fortæller om deres arbejde i forbindelse med Libyen-missionen. (Foto: Frank W. Rosengaard)

FLOS i Libyen-orkanens øje

40 kilometer nord for Bologna i Italien ligger den NATO-facilitet, hvorfra man styrede luftoperationen over Libyen. I knap fem måneder var stabsofficerer fra Flyvevåbnets Officersskole udsendt til dette orkanens øje.

AF ALLAN MØLLER-PETERSEN, FLOS

Operationerne over Libyen blev styret fra NATOs *Combined Air Operations Centre* (CAOC) 5 i det nordlige Italien af det såkaldte *Combined Forces Air Component (CFAC)*.

Når folk fra 26 deltagende nationer blev roteret ind her, vurderede man den enkelte persons kvalifikationer, og hvor han kunne gøre mest gavn. Det gjaldt også danskerne.

To af de danske stabsofficerer kom fra Flyvevåbnets Officersskole (FLOS), men med vidt forskellig baggrund: Kaptajn Kåre Dahl (REK) har fløjet både F-16 Fighting Falcon, C-130 Hercules og overvågningsflyet AWACS, mens major Mogens S. Nielsen har en fortid i HAWK og har mange års operativ erfaring.

Hans funktion i Italien var at planlægge anvendelsen af ubemandede fly, overvågningsfly og satellitter, mens Kåre Dahls funktion var som assistent for lederen af de igangværende operationer.

Begge underviser til daglig i faget *Operationer* på Flyvevåbnets Officersskole.

Erfaringer kommer studerende til gode

Trods skolens kun 46 ansatte, hvoraf cirka halvdelen er civile, bidrager FLOS jævnligt med militært personel til internationale operationer. I øjeblikket er folk af sted til *Nato Training Mission* og *Operational Mentoring and Liaison Team* i Afghanistan. Det kan selvfølgelig mærkes i skolens lille organisation, men udsendelserne kommer også de studerende til gode i form af endnu bedre undervisning.

- Alle mine lektioner kan fornyes, fordi jeg kommer hjem med masser af nye eksempler, der kan bruges direkte i undervisningen, siger Mogens S. Nielsen, der sætter stor pris på, at han var udsendt i sin hovedprofession: Flyvevåbnets operationer.

Kollegaen Kåre Dahl supplerer:
- Hele operationen giver et gevaldigt løft i den samlede forståelse for det samspil, der kræves, når en så stor missions enkelte dele skal arbejde sammen. I mit arbejde fik jeg mulighed for at se, hvorledes de enkelte brikker stykkes sammen til en given løsning. Mange af disse brikker indgår nu i undervisningen på FLOS.

Respekt om danskerne

De danske stabsofficerer fra Flyvevåbnet var alle erfarne folk, der kunne byde ind, når operative forhold skulle drøftes eller besluttes.

- Danskerne var meget respekterede i hovedkvarteret, siger Mogens S. Nielsen og fortsætter:
- Vores sprogkundskaber og erfaring hjemmefra samt de danske flys succes gjorde, at vi kunne deltage aktivt, når noget skulle besluttes.

Kåre Dahl er enig:
- Der er generelt stor respekt omkring den danske indsats, så forventningerne til os var høje.

Det viste sig, at Kåre Dahl så rigeligt levede op til sin chefs forventninger, da denne personligt overrakte Kåre et såkaldt *commendation certificate* som påskønnelse for hans særlige indsats under operationen. ■

De står bag nogle af hverdagens helte

To forsynere fra Combat Support Wing har ansvaret for, at Flyvevåbnets tre redningshelikoptere altid har den rette medicin med i medicintaskerne.

AF JETTE ELKJÆR, CSW

Siden 1. april 2009 har to forsynere ved Combat Support Wings logistikcenter haft ansvaret for at pakke medicintasker til det, man godt kan betegne som Flyvevåbnets flyvende ambulancer – de tre redningshelikoptere, som er placeret i henholdsvis Roskilde Lufthavn og på flyvestationerne i Aalborg og Skrydstrup.

- SAR-beredskabet (*Search And Rescue, red.*) kunne ikke fungere uden os forsynere. Vi står bag hverdagens flyvende helte, fastslår materielassistent Per Pedersen.

Tidligere lå forsyningsopgaven hos en af Forsvarets læger og en sygehjælper, som gjorde tjeneste ved infirmeriet på Flyvestation Karup, men da lægen gik på pension, manglede Forsvaret et par erfarne personer til at varetage administration og ikke mindst genbestilling af medicin på korrekt forsyningsmæssig vis. Det fandt de hos materielassistent Per Pedersen og flyveroverkonstabel Per Poulsen. Efter tre måneders oplæring fik de overdraget det fulde ansvar for medicintaskerne.

- Vi har over for Flyvevåbnets kommandolæge bevist, at han kan stole på os. Han har derfor givet os ansvaret for at skrive medicinrecepter, så vi til enhver tid kan køre til apoteket i Karup for at hente den nødvendige medicin til SAR-taskerne, fortæller Per Pedersen.

Per Poulsen gennemgår tasken indhold, mens Per Pedersen kontrollerer, at medicinpakkerne er fyldt helt op. (Foto: Jette Elkjær)

Fået styr på medicinen

Da de to forsynere overtog styringen af medicintaskerne, syntes de, at der manglede et system til at holde styr på taskernes indhold og udskiftning heraf. De gik derfor i gang med at udvikle to nye computerbaserede systemer. Det ene system skulle styre taskernes indhold, så alle i SAR-beredskabet med få klik med musen kunne se, hvor alt i taskerne var, hvor meget der skulle være, og hvilke numre tingene havde. Systemet har nu været i brug et stykke tid og er en stor hjælp for alle. Den ansvarlige SAR-læge kan med henvisning til systemet sige præcist, hvad der mangler, hvorefter de to forsynere kan sende den helt rigtige medicinpakke af sted til lægen.

Et andet system er netop færdigudviklet og skal bruges til at føre kontrol med, hvilke af de udleverede medicintasker der skal udskiftes, så forsynerne altid ved, hvornår de skal sende nye tasker til SAR-helikopterne.

- Med pc-systemet kan vi til enhver tid holde styr på blandt andet udløbsdatoerne på al den medicin, som vi har liggende på vores medicinlager, forklarer Per Pedersen.

Nye udfordringer

Ud over at have ansvaret for medicintaskerne og deres indhold til SAR-helikopterne, så er Per Poulsen og Per Pedersen også forsynere for Eskadrille 660 (MEDIC, red.).

- Det, vi laver som forsynere for MEDIC, er meget det samme som for SAR, og der er derfor en stor synergieffekt ved at have ansvaret for begge områder, mener Per Poulsen.

Han kan derfor sagtens se en idé i, at de også med tiden får ansvaret for forsyningen af medicintasker til de skibsbaserede helikoptere, som hører hjemme ved Helicopter Wing Karup.

De to forsynere er også blevet inddraget i en ny og spændende opgave med at udvikle et koncept for *Medical Emergency Response Teams* (MERT), som drejer sig om evakuering af såret personel med fly fra en igangværende kampzone. Her har de ansvaret for at udvikle et koncept for indkøb af medicin og materiel til udsendte hold. ■

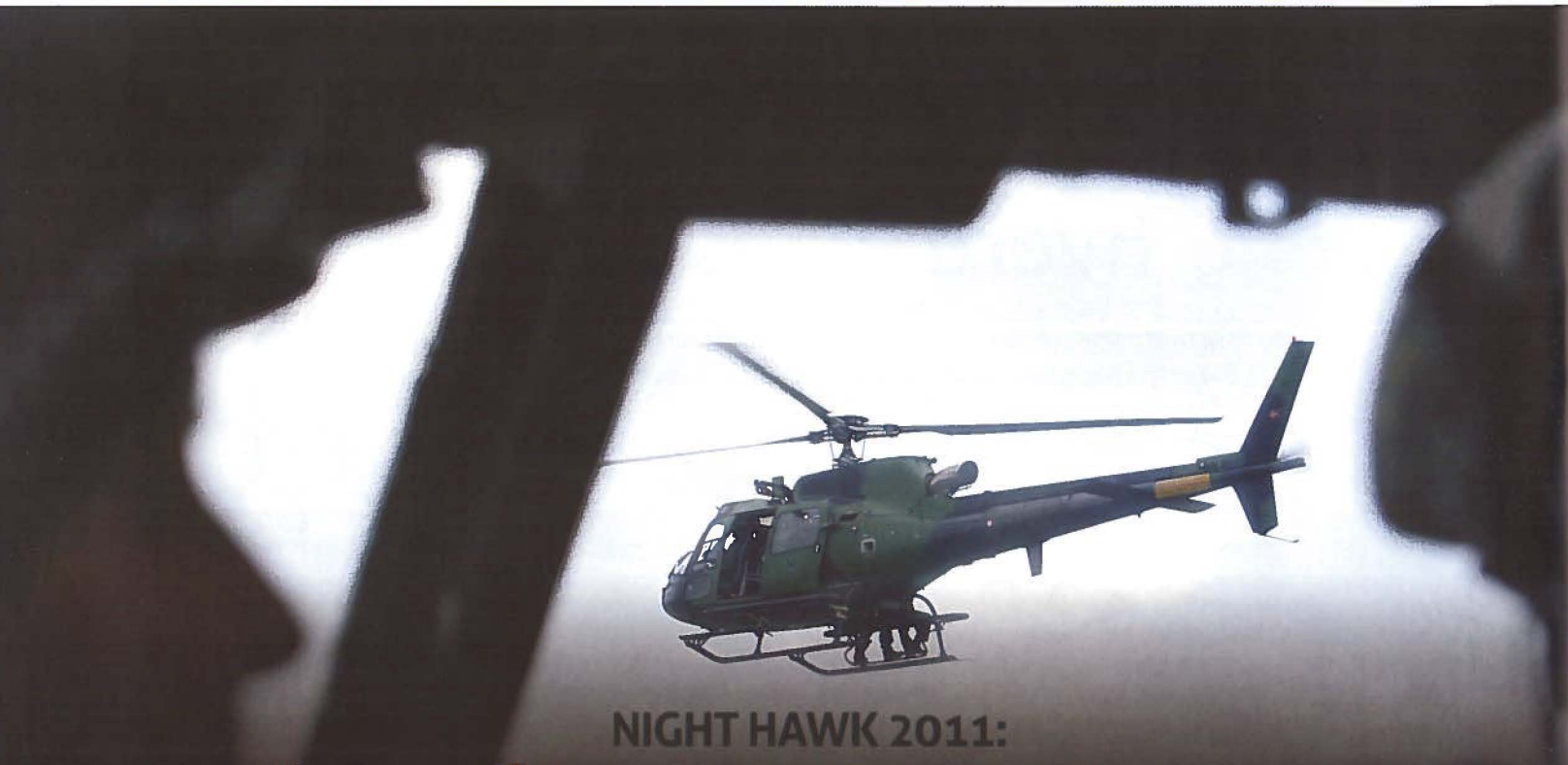

NIGHT HAWK 2011:

Flyvevåbnet er langt fremme med at støtte specialstyrkerne

Under Jægerkorpsets øvelse *Night Hawk* er Flyvevåbnet i de senere år blevet en stadigt mere aktiv deltager. Det giver vigtig træning for adskillige af værnets enheder, fortæller den fungerende chef for Helicopter Wing Karup i denne artikel.

AF OBERSTLØJTNANT STEEN ULRICH (RUL), FUNGERENDE CHEF HELICOPTER WING KARUP
FOTO: FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

Helicopter Wing Karup deltog i starten af oktober sammen med flere andre af Flyvevåbnets enheder i Jægerkorpsets store øvelse *Night Hawk*. Denne type øvelse har været gennemført i mange år, men i en lidt anden form end nu. Specielt i de senere år har Flyvevåbnet været en langt mere aktiv deltager end tidligere. Det skyldes det øgede fokus på specialoperationer, der generelt er i Forsvaret, og som har bevirket et direkte aftryk i Flyvevåbnets strategi for fremtidig udvikling. Det skyldes også øget erkendelse af den meget store træningsværdi, denne type øvelser har for Flyvevåbnets enheder. Kunsten har været at få øget vores udbytte af øvelsen uden at gå på kompromis med den direkte støtte til Jægerkorpset, som jo var det, som øvelserne i sin tid blev grundlagt for.

Specialoperationer er ikke så mystiske

Det specielle ved specialoperationer er først og fremmest forberedelserne og den ånd, der planlægges i, i forhold til mere konventionelle operationer. Dernæst er det selve indsættelsen af kapaciteterne, der naturligvis også afviger lidt fra "normale" operationer.

Specialoperationer har altid haft et skær af mystik over sig, men når man ser ind under overfladen, er det ikke så mystisk. Det handler meget om grundig planlægning, forberedelse, masser af træning, tillid til egne evner og selvfølgelig i sidste ende evnerne til den praktiske udførelse.

Specialoperationer har også det kendetegn, at der i en relativt lille ramme oftest er alle elementer af planlægning, samarbejde på tværs af værn og lande, samt meget udfordrende opgaver. Derfor er træningsudbyttet ofte meget stort, og derfor er disse øvelser meget relevante og eftertragtede at deltage i. For store dele af organisationen gælder det desuden, at hvis vi kan operere i dette miljø, kan vi operere alle steder.

Masser af international interesse

Netop planlægningen var i år markant anderledes end til de tidligere Night Hawk-øvelser. Flyvevåbnet havde for første gang nogen sinde opstillet en *Special Operations Air Task Group* (SOATG), som kort fortalt er et hovedkvarter, hvor der både planlægges langsigtet, og hvorfra missionerne styres, mens de gennemføres.

Det lyder måske simpelt, men det er det langtfra. Det er yderst sjældent, at der opstilles en sådan kapacitet, og det tiltrak sig meget stor interesse fra mange NATO-lande, at Danmark testede dette kon-

cept. Der var meget stor interesse for at se hovedkvarteret i aktion, og blandt andre officerer fra NATOs *Special Operations*-skole i Belgien var til stede for at indhente erfaringer. Det er den skole, der skriver NATO-doktriner på området, og selv ikke disse officerer havde nogensinde set en SOATG opstillet.

Det siger lidt om, hvor stor denne opgave har været. Flyvevåbnets *Expeditionary Air Staff* (EAS) havde ansvaret for opstilling af SOATG, og med støtte fra stort set hele Flyvevåbnet blev der høstet rigtig mange vigtige erfaringer.

Flyvevåbnet leverer gode produkter

I sidste ende nytter alverdens planlægning dog ikke noget, hvis ikke der i sidste ende bliver leveret et operativt resultat. Night Hawk har tidligere netop alene været fokuseret på levering af operative resultater, altså den direkte indsættelse af primært jægere på et objekt med fly og helikoptere.

Det kan vi godt!

Vi har dygtige besætninger, der kan udnytte Forsvarets fly og helikoptere til det yderste, og det er naturligvis afgørende for at levere resultater. Men det er ikke en selvfølge, at det er sådan. For relativt få år siden stod danske besætninger og så med misundelse på udenlandske enheder, der fløj helikopter med *night vision goggles* i formationer i lav højde og landsatte jægere på bygninger midt om natten. Eller landede en C-130 på stranden. Vi tænkte: "Bare vi kunne det".

Det kan vi i dag. Nu er det os, vores samarbejdspartnere ser på med forundring, og os, de gerne vil lære af. Det skal vi være stolte af, men vi skal samtidig være ydmyge nok til at erkende, at vi stadig har meget at lære. Det vil vi altid have, og udviklingen stopper aldrig. Vi skal også være meget bevidste om, at der, hvor vi er i dag, er et resultat af mange års målrettet arbejde fra hele organisationen lige fra Flyvertaktisk Kommando, der har skaffet økonomi- og bestemmelsesgrundlaget, til de operative eskadriller og deres støttepersonel.

Vigtigt at inddrage støttepersonellet

Støttepersonellet er fra Helicopter Wing Karups side blevet væsentligt mere inddraget i øvelsen end tidligere. Formålet er at løse de opgaver, der reelt er under øvelsen, men også i højere grad at træne, som vi ville operere under en reel indsættelse.

Derudover er jeg overbevist om, at deltagelse i denne slags aktiviteter højner både den gensidige forståelse og respekten mellem det operative og det støttende personel samt øger sammenholdet om at løse en fælles opgave, hvor alle funktioner er en forudsætning for succes. Derfor vil der også fremadrettet blive arbejdet videre efter dette princip.

På trods af alle de fejl og mangler, der naturligvis er blevet konstateret under øvelsen, ser jeg stadig et meget stort udbytte og en masse erfaringer, der nu skal behandles. Identifikationen af fejl og mangler er jo netop en meget vigtig årsag til, at vi holder øvelser, og vi skal bruge dem konstruktivt til at blive bedre.

Jeg ser frem til Night Hawk 2012 i forvisningen om, at vi nok skal komme yderligere et skridt frem i udviklingen af vores enheder. ■

FAKTA

Ud over Helicopter Wing Karup og EAS (*Expeditionary Air Staff*) deltog enheder fra Air Transport Wing, Fighter Wing Skrydstrup, Combat Support Wing og Air Control Wing i *Night Hawk*.

Alle i 1. deling er blevet udstyret med puls- og træningsur. Data indtastes, og deres træningstilstand bliver løbende evalueret. (Foto: Marianne Bech Nørgaard)

Fokus på den fysiske form

Et pilotprojekt for at begrænse hjemsendelser af værnepligtige blev sat i værk på augustholdet 2011. Allerede halvvejs i projektet var de positive resultater synlige.

AF MARIANNE BECH NØRGAARD, AFTC

Selve projektet hos Air Force Training Centre udspringer af, at Forsvarskommandoen indstillede til Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet om at lave tiltag for at minimere antallet af hjemsendelser af de værnepligtige. Derfor satte instruktører og ledere ved Flyvevåbnets basisuddannelse sig for at finde en ny indgangsvinkel til løsning af problemet.

En ny start

Ganske kort efter at de værnepligtige på augustholdet var blevet budt velkommen til Air Force Training Centre, blev deres træningstilstand testet. De 25 procent med de dårligste testresultater blev placeret i 1. deling, hvor undervisningen netop havde fokus på at forbedre deres træningstilstand - i det rette tempo.

Alle delingerne er blevet mere harmoniske på grund af opdelingen, fordi der er færre udsving i deres fysiske formåen. Undervisningen behøver ikke at tage hensyn til store niveauforskelle, fordi der ikke er et stort spring mellem evnerne hos soldaterne internt i hver deling.

Jævnbyrdighed og styrke

Det har betydning, at kammeraternes niveau er nogenlunde det samme. Det gør, at de føler sig mere jævnbyrdige og ikke har fornemmelsen af at halte bagefter.

- Hvis man føler, man ikke er med, så giver man nemmere op, siger Louise Andersen, værnepligtig i 1. deling.

- Når man er på samme niveau, er der fokus på ens styrker, hvor man ofte ellers har følt, at der er mere fokus på ens svagheder, tilføjer hun.

Fedt af og på

Fokus på træningsformen i 1. deling har bidraget med endnu mere. Fra værnepligtig Patrick K. Due lyder det stolt:

- Jeg har tabt 11½ kilo fedt og fået 6 kilo muskler!

Faggruppeleder for basisuddannelsen, premierløjtnant Martin Olsen, supplerer:

- Ud over at delingen er kommet i bedre form, så har de faktisk samlet tabt 75,7 kilo fedt på 2½ måned. Hvis man skulle forbrænde den mængde fedt, så skulle man løbe fra Karup til New Orleans. I øvrigt var der også nogle af de unge, som var for tynde. En fedtprocent på to er alt for lidt. Så der skulle bygges noget fedt på dem.

Færre hjemsendelser

Siden augustholdets start er der sendt 50 procent færre hjem set i forhold til aprilholdet og 66 procent i forhold til decemberholdet 2010.

Pilotprojektet har hermed foreløbig bevist, at træningstilstanden ved begyndelsen af værnepligten har stor indflydelse på, om de menige gennemfører alle fire måneders værnepligt.

Når holdet afgår til december, vil Air Force Training Centre behandle de sidste evalueringer af projektet. Men at dømme ud fra de positive resultater og sidegevinster vil størsteparten af de nye tiltag fremover blive implementeret i Flyvevåbnets basisuddannelse for værnepligtige.

Se billeder fra de værnepligtiges træningstilstandsprøve på første dag i Flyvevåbnet via Flyvevåbnets Facebook-side:
www.facebook.com/flyvevaabnet
- eller følg 2D-koden.

Ny F-16 simulator er næsten klar

Det er ikke kun virkelighedens F-16 Fighting Falcon, der løbende bliver opdateret og holdt fit for fight. Teknikerne og det operative personel ved simulatortjenesten på Fighter Wing Skrydstrup er ved at lægge sidste hånd på klargøring af ny F-16 simulator.

AF KURT HANSEN, FWSKP

Den nye simulator har været på vej i et stykke tid. Kontrakten med leverandøren blev underskrevet 29. februar 2008, og mange arbejdstimer er lagt i arbejdet siden da. Det har givet bonus.

- At vi har været så aktive i udviklingen og implementeringen har betydet, at vi faktisk har haft afgørende indflydelser på mange af detaljerne i det nye maskineri, siger seniorsergent Jens Peter Nielsen, som har været med i simulatortjenesten i rigtig mange år. Sammen med seniorsergent John Jannsen, der også har adskillige års erfaring, har han bidraget med viden og færdigheder, som har gjort dem begge til nøglefigurer i op e simulator.

Peter af funk- ntpane- ned til at rge for, utallige er af hver rument. n)

sk trainere til støtte for . Herfra kan agere mod- an flyve

n)

- Og det er ikke slut endnu. Vi mangler stadig at få implementeret nogle programmer, så simulatoren bliver, som vi ønsker den, fortæller kaptajn Thomas Kristensen (MET), som er instruktør og F-16 pilot ved Fighter Wing Skrydstrup.

Sparer slid og penge

Den tidligere simulator blev mest brugt til træning af nødprocedurer og navigationsture. Men samtidig med udvikling og opdatering af den nye simulator er der oprettet en ny sektion under operationsgruppen, som kaldes *Operational Training and Evaluation Centre* – eller bare OTEC.

Det er planen at indføre mere operativ træning i simulatoren, som forventes at kunne erstatte reelle flyvetimer.

- Det skulle gerne kunne medføre et mindre forbrug af F-16 flyvetimer. I det nye koncept regner vi med, at de enkelte piloter kan gå fra 180 timer til 140 timer i et rigtigt F-16 fly. Det vil dels skåne vores efterhånden ældre fly, dels spare kroner og ører på budgettet. Men det vil ikke forringe vores træning, fortæller MET.

Den nye simulator har helt nyt og moderne software og giver piloterne et større udsyn. Hvor de før havde en vinkel på 120x40 grader, er den nu 300x130 grader. Det giver piloterne mulighed for at bruge de nye hjelme, *night vision goggles* (natbriller, NVG) og *targeting* pod (måludpegningsudstyr, red.) i simulatoren. Det giver selvfølgelig en bedre og mere varieret træning.

- En af fordelene ved simulatortræning er, siger MET, at vi kan sætte maskinen op til at flyve netop den træning, vi ønsker. Skal vi træne tilsvarende i et rigtigt F-16-fly, kan det kræve et enormt koordineringsarbejde med styrker på jorden og andre fly i luften. Vi kan også træne den samme mission igen og igen, så færdighederne til missionen næsten bliver reflekser, fastslår han.

Sådan ser "spidsen af en jetjager" ud på en simulator. Kæmpe projektorer kaster billeder op på de plader, der omgiver cockpittet. (Foto: Kurt Hansen)

KONKURRENCE:

Vinderbilledet: EH101, malet til lejligheden, 64x50 cm. Malet på papir; skitse er tegnet op med blyant, herefter farvelagt med akvarel- og akryl-maling. Malet af Steen Tidmand.

OG VINDEREN ER...

I det seneste nummer af bladet Flyvevåbnet skød vi en male-konkurrence i gang. Vinderen er kåret, og samtidig lancerer vi en tegnekonkurrence for børn.

AF THORBJØRN FORSBERG

Vinderen af male-konkurrencen for oktober-udgaven af bladet Flyvevåbnet blev:

Steen Tidmand, Eskadrille 722, Helicopter Wing Karup

Steen Tidmand har malet en flyvende EH101 Merlin i størrelsen 64x50 cm. Den er malet på papir; skitsen er tegnet op med blyant og herefter farvelagt med både akvarel og akryl-farver.

Konkurrences hoveddommer, Simone Aaberg Kærn, siger om begrundelsen for valget:

- Valget er faldet på billedet af EH101'eren, blandt andet fordi det er et relativt aktuelt billede med fokus på skiftet fra S-61 Sea King. Billedet er malet til lejligheden, hvilket også er et plus. Det rummer en god dynamik og en interessant karskhed, som vi i dommerpanelet glæder os til at se udforsket yderligere.

- Den manglende perfektion i enkelte dele af billedet ser vi som et udtryk for tilstedeværelsen af den nødvendige vilje og det mod, der skal til, for at Steen Tidmand - som i sit arbejde har fokus på netop nøjagtighed og præcision - kan videreudvikle sig som kunstner. Vi opfatter ham som en meget interessant nutidig billedmager i Flyvevåbnet, og vi glæder os til at se flere eksempler på hans arbejde.

- I forhold til konkurrencen som helhed undrer det mig, at der ikke er flere deltagere, og at Flyvevåbnets aktuelle missioner ikke er brugt som inspiration til nye værker. Jeg håber, at der vil komme flere billeder med afsæt i Flyvevåbnets daglige arbejde fremover. Lad det være en opfordring.

Bladet Flyvevåbnet vil gerne takke alle, der har bidraget til konkurrencen, samt Simone Aaberg Kærn for at sige ja til dommer-tjansen.

NY KONKURRENCE FOR BØRN

Med den tidligere male-konkurrence definitivt overstået, vil vi med dette blad lade startskuddet lyde til en tegnekonkurrence for børn! Det gælder ganske simpelt om at lave en tegning med relation til Flyvevåbnet på en eller anden måde. Alle bidrag er velkomne. Der bliver trukket lod blandt *alle* tegninger om et gavekort på 500 kroner til Bog&Idé.

Krav:

Skriv navn, adresse og alder bag på tegningen, samt hvad den forestiller. Aldersgrænsen for deltagelse er 15 år. Der trækkes lod blandt *alle* indsendte forslag, og de skal være bladet Flyvevåbnet i hænde senest den 20. december. Adressen er: *Flyvertaktisk Kommando, Herningvej 30, 7470 Karup. Att.: Bladet Flyvevåbnet / Konkurrence.*

Konkurrencens andre bidrag:

ngen titel. Silhouet af -17 over by. Malet af ina S. Andersen

Hawkeye Green passing Skagen. To RF-35 Draken. Olie på lærred. Malet af Erik Lund

Last night mission. To F-100D Super Sabre i kampformation. Olie på lærred. Malet af Erik Lund

Republic F-84 G Thunderjet. Olie og akryl på lærred. Malet af Kaj. E. Petersen

Malet af Gerhard Olsen.

Y 2100
POST
PP DANMARK
ID nr. 46555
Magasinpost MMP

Flyvevåbnet · Herningvej 30 · 7470 Karup · Tlf. 99 62 49 50

49 2100 O 305/28 2311 052
222-
DET KONGELIGE GARNISONSBIBLIOTEK
KASTELLET 46
2100 KØBENHAVN Ø

Forsvarets Bibliotek
44000142651